

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ТЕМА БРОЈА: Током прошле године у Фонду ПИО донето око 600.000 решења и потврда, трајно архивирано 25 милиона докумената, а ажурност подигнута на 78 одсто

ПОЗИТИВНО ПОСЛОВАЊЕ ФОНДА ПИО

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Миlena Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovojv.rs

ШТАМПА:

Штампарија Балкан, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Велико спремање

Србије 2012.

Акција „Велико спремање Србије“ одржаће се 9. јуна, трећи пут по реду, поводом Међународног дана заштите животне средине. Ова акција је једна од активности које Министарство животне средине, рударства и просторног планирања организује у оквиру пројекта „Очистимо Србију“, а њен циљ је био да мотивише што већи број волонтера који ће својим активностима дати допринос решавању проблема отпада. У томе се увелико и успело о чему говори податак да је „Велико спремање Србије“ за кратко време постало најмасовнија волонтерска акција уклањања отпада широм земље у којој добровољно учествују грађани, запослени у државној управи, организације, школе, удружења, јавна предузећа, привредна друштва итд.

Неодговарајуће поступање са отпадом један је од највећих еколошких проблема у нашој земљи. Према неким проценама, око 2.200.000 тона отпада сакупи се на годишњем нивоу, укључујући отпад из домаћинства, комерцијални отпад, неопасан индустријски отпад, као и кланични, грађевински и отпад из здравствених установа. Комунални отпад углавном завршава на неуређеним депонијама, а огроман је и број дивљих депонија – до сада је забележено 3.200, које настају као последица несавесног поступања становништва, али и због тога што око 2.500.000 домаћинства није покривено организованим сакупљањем отпада. Неке од ових депонија налазе се у непосредној близини насеља, чак и на удаљености мањој од 100 метара, а има их и на обалама река.

Акција „Велико спремање Србије“ једна је од активности које доприносе решавању проблема управљања отпадом. У првом „спремању“, одржа-

ном 5. јуна 2010. године, 208.439 учесника уклонило је више од 100.000 кубних метара отпада са 3.842 локације, а прошлогодишња акција, одржана 4. јуна, била је још успешнија, када је 289.534 волонтера са 5.311 локација очистило 150.000 кубних метара отпада. С обзиром на то да цена сакупљања кубног метра отпада у комуналним предузећима износи око 1.200 динара, прошлогодишња акција довела је до уштеде од 180 милиона динара. Подаци говоре и да се у Србији пре 2009. године отпад сакупљао на организовани начин са 60 одсто територије, док се то сада чини са 80 одсто територије. Због тога број локација које се чисте у акцији пада, а смањује се и број депонија. Ове године акцију ће у већој мери помоћи и 33 невладине организације, које су као суфинансирајућа средства за организацију из буџета добиле 21,6 милиона динара.

Подручја у чијем ће чишћењу волонтери учествовати 9. јуна су паркови, речна и језерска приобаља, школе, насеља, као и области око саобраћајница на којима се налазе мање депоније и расути отпад.

Поред уклањања отпада, ова акција има за циљ да едукује грађане о значају заштите животне средине и да утиче на њихову мотивацију за решавање важних еколошких проблема у својој околини.

Сви који желе да се укључе у „Велико спремање Србије“ могу се пријавити путем сајта пројекта „Очистимо Србију“ (www.ocistimosrbiju.rs) или на број телефона 011/36-222-36, а поред пријављивања појединаца и организација за волонтирање у овој акцији, на истом сајту се могу пријавити и локације које је потребно очистити.

В. Кадић

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Позитивно пословање Фонда ПИО

Током прошле године донето је око 600.000 решења и потврда, а око 25 милиона докумената је трајно сачувано у архиви Фонда; истовремено је ажурност у раду подигнута на 78 одсто

Чланови Управног одбора на седници одржаној 23. маја усвојили су Извештај о раду РФ ПИО за протеклу годину и Извештај о финансијском пословању Фонда за прошлу годину.

Рад РФ ПИО у 2011. години заснивао се на реализацији зацртаних стратешких циљева: што боље и квалитетније функционисање корисничког сервиса, ефикасни пословни процеси и јасне процедуре, и стално оспособљавање запослених за нов приступ раду, нагласила је у својој презентацији на сед-

Славица Савић, Драгана Калиновић и Славко Имрић

ници УО Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО:

– О томе сведочи и податак да је ажурност Фонда у прошлој години износила 78 одсто, што значи да је толики проценат решења донет у законском року од два месеца. Током

прошле године донето је око 600.000 решења и потврда, а око 25 милиона докумената је трајно сачувано у архиви Фонда. Захтева поднетих пре 2010. године више нема међу нерешенима, а само прошле године је 96.000 нових корисника

предало документа за пензионисање. На крају 2011. Фонд је имао око четири и по милиона осигураника, корисника и послодаваца, међу којима је 1.638.645 пензионера. Од тог броја највише је старосних пензионера – 938.702, инвалидских је 345.300, а породичних 354.643. Очито је да је последњих година тренд опадања броја инвалидских пензионера све израженији, поготово ако се зна да су они пре само једне деценије чинили трећину свих пензионера. Број нерешених захтева за остваривање права на пензију у односу на 2010. годину смањен је за 40,6 одсто, што је приближно броју новоподнетих захтева. Сви ови резултати остварени су током појачаног рада на припреми и активностима везаним за интегрисање војних осигураника у систем РФ ПИО, што је и учињено од 1. јануара ове године. О све квалитетнијем раду Фонда сведочи и чињеница да се број представки и притужби стално смањује, а да је 94 одсто објава

УПРАВНИ ОДБОР РФ ПИО О СТРАТЕШКОМ РЕСТРУКТУРИРАЊУ ФОНДА

Смањити издвајања за пензије из буџета

Чланови Управног одбора усвојили су на седници од 18. маја полазне основе за реструктурирање РФ ПИО које се састоје из два дела: мере за побољшање структуре финансирања пензијског и инвалидског осигурања и мере које би требало да омогуће побољшање финансијске одрживости Фонда.

Славица Савић, председница УО РФ ПИО, истакла је на седници да су ове мере нужне како би се смањила издвајања за пензије из буџета која сада износе 49 одсто. Када би се издвајање за туђу помоћ и негу вратило у систем социјалне заштите, издвајања за здравствену заштиту пензионера у државну касу... дотације из буџета за исплату пензија смањиле би се на око 30 одсто.

Славенко Гргуревић, заменик председника УО РФ ПИО и председник Радне групе за стра-

тешко реструктурирање Фонда, нагласио је да ни пензијски систем ни Фонд ПИО више не могу да функционишу на досадашњи начин и да је Управни одбор одабрао прави моменат за покретање овакве иницијативе. Од Фонда треба направити развојну банку за пласирање капитала, а то једино може ако се он реструктурише по економским принципима.

Побољшање приходне стране је оно што је основни задатак Фонда, нагласила је Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО. Поред побољшања наплате доприноса, неопходно је све оно што није директно право из пензијско-инвалидског осигурања вратити тамо где и припада (систем социјалне заштите, здравство), а имовину Фонда капитализовати и користити је као извор прихода, нагласила је директорка Калиновић.

И ОВЕ ГОДИНЕ ПОГОДНОСТИ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ У БАЊАМА И НА МОРУ

Одмор на више рата

о Фонду у медијима током прошле године имало позитивну или неутралну конотацију – истакла је у својој презентацији директорка Калиновић.

Чланови Управног одбора су, после усвајања Извештаја о раду, разматрали и усвојили и Извештај о финансијском пословању у 2011. години, који им је представио Иван Мимић, финансијски директор Фонда:

– Прошлу годину је, када је реч о финансијском пословању, карактерисао стабилан прилив средстава и, сходно томе, редовна исплата пензија. Укупни приходи и примања износили су 501,44 милијарде динара, од чега је од доприноса укњижено 267,2 милијарде. То је 5,64 одсто више од планираног, а у укупним приходима и примањима социјални доприноси процентуално учествују са 53,2 одсто. Од тога оно што је, да тако кажем, „жив новац“ из привреде износи 254 милијарде, 12,9 је уплаћено из буџета за повезивање стажа радницама којима послодавци нису уплаћивали доприносе редовно, а 6,7 милијарди су доприноси који се остварују из других институција, као што су Републички фонд за здравствену заштиту, Национална служба за запошљавање... Остала средства у износу од 236,4 милијарде су из донација и трансфера, што процентуално износи 47,1 одсто. Међу тим дотацијама постоји нешто што је обавеза државе, односно оно што она издваја за пензије по посебним прописима, затим за разлику између најниже и законске пензије. Расходи су у прошлој години износили 500,3 милијарде динара, тако да је забележен буџетски суфицит од 280 милиона динара – нагласио је Иван Мимић.

Током 2011. године пензије су редовно исплаћиване уз законска повећања, тако да је на крају године просечна пензија за бивше запослене износила 23.076 динара, за некадашње занатлије 22.722 динара, а за пензионисане пољопривреднике 9.099 динара. Удео просечне пензије у нето заради запослених крајем прошле године износио је 61 одсто.

Весна Анастасијевић

Фонд ПИО обновио уговоре са бањама о плаћању на рате, од пензије; агенције „Рекреатурс“ и „Треће доба“ омогућавају одложено плаћање и за летовање на мору

Ако не спадате међу оних око девет и по хиљада пензионера који ће ове године у бању о трошку Фонда ПИО, одмор од градске буке вам је неопходан, а финансијске могућности далеко од сјајних, мо-

жда је летовање на рате могућност која вам је доступна. Уговори које Фонд ПИО има са бањама су обновљени тако да је на вама да одлучите колики је износ рате који можете да издвојите током шест до осам месеци, и према својим могућностима, али и потребама, изаберете ону у којој ћете овог лета боравити.

Поступак је исти као и претходних година: ако већ знате која би вам бања највише пријала, информишите се о ценама, а ако се цена уклапа у оно што можете да издвојите, позовете ради договора о термину у ком бисте тамо боравили, терапијама које

бисте користили и, од понуђеног, одаберете хотел и собу чија вам је цена најприступачнија. Из бање ће на вашу кућну адресу стићи образац који треба оверити у матичној филијали Фонда ПИО (преко које примате пензију) и послати у бању. Онда само сачекате дан када вам почиње одмор у бањи и приликом пријаве на рецепцију изабраног одмаралишта, уз личну карту, приложите и последњи чек од пензије. Следећих седам или десет дана ваше је да се опустите, одмарате и користите оно што та бања може да вам понуди – одговарајуће терапије, купке, шетње.

Цене у лечилиштима са којима је Фонд склопио уговоре о плаћању на рате углавном се односе на такозвани беодан, што значи пун пансион са три obroка дневно, у двокреветној соби, уз све врсте терапија које бања нуди. Могуће је уплатити и само пун пансион, без терапија, али људи углавном воле да, када су већи у бањи, искористе и третмане који су на располагању. Наравно да се терапије, уколико су потребне, договарају са бањским лекаром, који после прегледа и евентуалних анализа саветује шта би коме било потребно и шта би највише одговарало.

„Рекреатурс“, туристичка агенција која организује одмор у бањама за пензионере, и ове годи-

Да се лакше одлучите...

Гамзиградска бања има више извора термоминералних вода, а специјализована је за рехабилитацију обољења периферних крвних судова. Такође врши општу рехабилитацију реуматизма, ортопедских болести и посттрауматских стања, анормалија дечјег узраста, неуролошких и гинеколошких обољења. Посебно је заступљена дијагностика и испитивање функције периферног крвотока, срца, плућа и периферних нерава и мишића. Лековите воде Бујановачке бање (43° Ц) користе се као терапијско средство у лечењу реуматских и гинеколошких болести, регулишу читав кардиоваскуларни систем, опорављају органе за варење, ублажавају болове пацијената са чиром на желуцу или дванаестопалачном цреву, регулишу функцију бубрега... Луковску бању карактерише обиље извора минералних вода, нетакнута природа шумовитог Копанника и кристално чист ваздух. По броју извора минералних вода, различитог састава и температуре, и њиховој издашности (преко 100 л/с), спада у најбогатије у земљи и идеално је место за потпуни одмор и опуштање.

не у понуди има све бање у Србији, уз могућност плаћања на рате: кредитним картицама, чековима, или преко удружења пензионера и РФ ПИО, одбијањем од пензије. У овој агенцији пензионерима који се одлуче за објекте „Рекреатурса“ у Чању, Рафаиловићима код Бечића, на Златару, Копаонику, у Ивањици и на Сребрном језеру, одобрава се и попуст.

Потрошачко-услугна задруга „Пензионер“ из Београда у свом саставу има регистровану туристичку агенцију „Треће доба“ која за пензионере обезбеђује регресираних цене и одложено

плаћање за боравак у бањама. Услуге агенције могу користити сви пензионери и чланови њихових породица.

– Имамо уговоре са по неколико хотела и лечилишта у скоро свим бањама Србије, тако да од њих за своје клијенте, пензи-

онере, добијамо регресираних цене и могућност одложеног плаћања. Корисник пензије који одлучи да преко наше агенције оде на одмор, лечење, опоравак у неку од бања са којима сарађујемо имаће, опет зависно од тога где иде, и до 20 одсто попушта у

односу на комерцијалне цене. У понуди су Сијаринска, Врњачка, Сокобања, Рибарска, Нишка, Бања Јунаковић, Матарушка, Боготовачка, Пролом, Бања Љиг, Горња Тrepча и Врдник, затим Ивањица, али и планине – Златибор, Тара, Златар. Нудимо и летовање на мору, такође по регресираним ценама за пензионере. Плаћање је одложено на шест месечних рата, или чековима грађана или административном забраном од пензије – каже за наш лист Душица Цветковић, директор задруге „Пензионер“.

В. Анастасијевић

Ценовник и телефони

Ако одлучите да не користите услуге агенција, већ да сами организујете одлазак на одмор, треба да позовете бању или одмаралиште за које сте се одлучили, а са којима Фонд ПИО има уговор. Да бисмо вам олакшали, ево списка са ценама беодана у просечној, двокреветној соби, уз напомену да ове цене углавном важе до краја јуна и у септембру, а да су у пуној сезони нешто више.

1.	„Планинка“, Куршумлија, Луковска бања Беодан: 2.600 динара, уз попуст за пензионере од пет одсто	027/381-512
2.	„Боро Шкорић“, Бања Бадања Беодан: 2.680 динара	015/863-190
3.	Завод за специјализовану рехабилитацију „Агенс“, Матарушка бања Беодан: 2.860 динара	036/5412-124
4.	Завод за превенцију, лечење и рехабилитацију болести крви „Ивањица“, Ивањица Беодан: 2.700 динара	032/662-261
5.	Завод за рехабилитацију „Бања Јунаковић“, Апатин Беодан: од 2.750 до 3.298 динара	025/772-311
6.	Специјална болница за рехабилитацију „Бања Ковиљача“, Бања Ковиљача Беодан: од 3.650 до 7.750 за апартман	015/818-270
7.	Завод за специјализовану рехабилитацију „Гејзер“, Сијаринска бања Беодан: 2.519 динара до краја јуна; 2.629 динара од 1. јула	016/895-128
8.	Здравствена установа за специјализовану рехабилитацију „Врело“, Бујановачка бања Беодан 2.370 динара	017/653-459
9.	Завод за специјализовану рехабилитацију „Гамзиград“, Гамзиградска бања Беодан: 2.760 динара	019/450-447 019/450-444
10.	Завод за специјализовану рехабилитацију „Бања Кањижа“, Кањижа Беодан: 3.400 динара, плус 1.500 динара за први преглед	024/875-163
11.	Специјална болница за ортопедска, коштано-зглобна и дегенеративна обољења, Рибарска бања Беодан: 3.100 динара	037/865-270
12.	Специјална болница за неуролошка обољења „Др Боровоје Гњатић“, Стари Сланкамен Беодан: 2.560 динара	022/2591-077
13.	Специјална болница „Сокобања“ Беодан: 2.600 динара, уз попуст за пензионере од 10 одсто	018/830-367
14.	Институт за рехабилитацију „Селтерс“, Младеновац Беодан: 3.100 динара	011/824-1425 011/8241-100
15.	Институт „Радон“, Нишка бања Беодан: 3.710 динара	018/502-046 018/502-010
16.	Специјална болница „Меркур“, Врњачка Бања Беодан: 3.940 динара. Од 1. јула 4.340 динара, плус 120 динара боравишна такса	036/611-147 036/611-626
17.	Завод за специјализовану рехабилитацију дегенеративног реуматизма „Врањска бања“, Врањска бања Беодан: од 1.930 до 2.530 динара	017/546-284
18.	Специјална болница „Русанда“, Меленци Беодан: 2.300, плус 1.000 динара за специјалистички преглед	023/731-050 023/732-152
19.	Специјална болница за лечење мишићних болести „Новопазарска бања“, Нови Пазар Беодан: 2.700 динара	020/371-559
20.	Природно лечилиште „Бањица“, Сокобања Беодан: 2.090 динара	018/830-224
21.	Завод за рехабилитацију „Пролом бања“, Пролом бања Беодан: 2.700 динара, уз попуст за пензионере од 10 одсто	027/88-022
22.	ХТП Бања Ковиљача, Хотел „Подриње“ Пансион: од 1.500 до 2.500 динара	015/819-550
23.	Атомска бања Горња Тrepча Беодан: од 2.570 до 3.500 динара	032/822-383

Нови бројеви телефона за хитне службе

За позивање телефона хитних служби у Србији (ватрогасци, полиција и хитна помоћ) од 21. маја ове године неопходно је испред већ познатих бројева 92, 93 и 94 додати јединицу.

Тако ће убудуће грађани полицију моћи да добију на број 192, хитну помоћ на 194, а у случају пожара ватрогасну службу зваће на 193.

Начелник Сектора за ванредне ситуације МУП-а Србије, Предраг Марић, рекао је да се промена бројева телефона уводи из техничких разлога, а да ће аутомат упозоравати грађане да морају да додају јединицу испред бројева хитних служби.

Позивање телефона неопходних служби и даље ће бити бесплатно.

Кухиња на точковима за старе и немоћне

Сарадњом београдске општине Звездара, Удружења за подршку особама ометеним у развоју „Наша кућа“ и фирме „Топ Рест“, покренут је пројекат „Кухиња на точковима“.

То је сервис који, с једне стране, омогућава достављање топлих оброка на кућну адресу старим, болесним и немоћним

особама, а с друге, запошљавање младих људи ометених у развоју.

За сада је ангажовано само неколико младих који раде уз подршку радног тренера, а у плану је да се с повећањем броја корисника „Кухиње на точковима“, повећа и број запослених.

Београд прославио крсну славу

Београд је и ове године литијом обележио своју крсну славу Спасовдан. Свечану архијерејску литургију у Вазнесењској цркви служио је патријарх српски Иринеј. Потом је литија са мноштвом грађана, предвођена патријархом, челницима града, престолонаследником Александром, као и представницима Војске, прошла централним градским улицама до Теразијске чесме, где је служена прва молитва за здравље Београђана. У Саборној цркви одржана је, потом, молитва за поштеду од страдања да би, затварајући круг, литија поново дошла до Вазнесењске цркве где је одржан помен за покој душа палим јунацима Београда. Након литије, у Скупштини Београда упаљени су свећа и кандило, а потом је приређен и свечани пријем.

Празник Вазнесења Господњег, Спасовдан, узет је за славу Београда у част обнове и напретка, по добијању статуса престонице од деспота Стефана Лазаревића, 1403. године. Данашња форма славског обреда уобличена је 1862. године. Градска слава није обележавана од 1946. до 1992. године, када је обновљена, а свечаније се прославља од 1993. када је литија поново кренула улицама Београда.

Награде Привредне коморе Београда

На свечаности одржаној 23. маја у Сава центру по 28. пут додељена је традиционална Годишња награда Привредне коморе Београда „Београдски победник“.

Према одлуци жирија Привредне коморе Београда, признање „Пословни човек године“ за резултате остварене у 2011. години припало је Горану Перчевићу, генералном директору компаније „Интеркомерц“.

За резултате остварене у привређивању у 2011. добитници „Београдског победника“ су: Термоелектрана „Никола Тесла“, Hewlett Packard Србија, Пословни систем Висан д.о.о, ЈКП Зеленило Београд, Млекара Границе д.о.о, Гранд касино Београд д.о.о, Кнез петрол д.о.о, Дунав осигурање.

За изузетан допринос и унапређење пословања у делатности којој припадају, посебном Плакетом награђени су Републички геодетски завод, Слободан Мићић, председник компаније Контики тревел, и Живослав Караклајић, пољопривредник.

Специјалну плакету за посебан допринос развоју привредне сарадње Републике Србије и Италије и успостављању партнерских односа и заједничких послова наших предузећа, добио је Антонио Паолети, председник коморе Трста.

Отворен Едукативни центар

Председник Владе Војводине, Бојан Пајтић, отворио је 17. маја, у Новом Саду, Едукативни центар за обуке у професионалним и радним вештинама чија ће основна делатност бити стручно образовање одраслих и брзо стицање знања и вештина за којима постоји тражња, као и обука запослених и незапослених особа.

Циљ овог центра са националним карактером јесте превенција дугорочне незапослености, подршка развоју предузетништва, стварање претпоставки за отпочињање пословања и квалитетно улагање у обучавање и образовање заинтересованих и помоћ у стицању знања ради лакшег запошљавања. Ово је први едукативни центар у нашој земљи по европском моделу и годишње ће око 5.000 људи ту моћи да стекне нова знања и квалификације за 30 занимања.

Едукативни центар се налази у пословном објекту фабрике „Петар Драпшин“, подељен је на више образовних целина за тренинге и обуку према конкретним потребама послодавца, а изграђен је и простор за смештај и боравак до 47 полазника из целе Србије. Центром ће управљати Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова у координацији са Националном службом за запошљавање, а после две године рада, у другој фази, прећи ће се и на оснивање регионалних или наменских центара на нивоу Војводине.

Просечна зарада у априлу 42.215 динара

Просечна нето зарада у Србији у априлу је била 42.215 динара и у односу на претходни месец номинално је виша за 4,1, а реално за 3,5 одсто, саопштио је Републички завод за статистику.

Просечна зарада са порезима и доприносима износила је 58.465 динара, што је у односу на март номинално више за 4,2, а реално за 3,6 посто.

У односу на исти месец прошле године, просечна нето зарада у априлу је номинално виша за 7,4, а реално за 4,6 одсто, док је просечна бруто зарада номинално виша за 7,2, а реално за 4,4 процента.

Просечна зарада без пореза и доприноса у периоду јануар–април 2012. номинално је виша за 10,2, а реално за 5,9 одсто у односу на исти период лане.

У том четворомесечном периоду просечна зарада са порезима и доприносима у односу на исти период 2011. номинално је виша за 9,9, а реално за 5,6 одсто.

Исплата пензија

Исплата другог дела априлских примања пензионерима из категорије запослених почела је 25. маја.

Бившим пољопривредницима други део принадежности за април исплаћен је 21. маја.

Пензионери самосталних делатности примиће целе мајске пензије 2. јуна, а војни пензионери 6. јуна.

Организације ОСИ на „Ноћи музеја“

У оквиру недавно одржане манифестације „Ноћ музеја“, у Новом Саду, радове својих чланова изложиле су и организације особа са инвалидитетом (ОСИ).

У Удружењу дистрофичара Јужнобачког округа, у оквиру изложбе „Уметност која се рађа из наде“, приказани су радови чланова Савеза бубрежних инвалида Војводине, Удружења трансплантираних Војводине, Удружења инвалида рада Беочина, Друштва мултипле склерозе Војводине, Удружења мултипле склерозе Бечеј, Савеза слепих Војводине и удружења дистрофичара. Посетиоци су могли да купе изложене радове и тиме помогну ове организације ОСИ.

У просторијама Збирке стране уметности Музеја града Новог Сада представљена је изложба уметничких и историјских предмета „Дотакни историју“, урађена по стандардима неопходним за кретање слепих и слабовидних особа. Сви натписи су били на Брајевом писму, а експонати су се могли прегледати додиром. Припремљен је и посебан каталог изложбе намењен слепим и слабовидним посетиоцима.

У атељеу ШОСО „Милан Петровић“, у оквиру изложбе „Различити светови“, талентовани ученици са сметњама у развоју приказали су своје видео радове – призоре стварности и личан поглед на свет, а могла се обићи и продајна изложба уметничких радова насталих у ликовној колонији и школским радионицама.

Нови Сад: стручно оспособљавање и запошљавање приправника

Игор Павличић, градоначелник Новог Сада, донео је Одлуку о избору послодавца којима се одобравају средства за стручно оспособљавање и запошљавање 73 приправника у 2012. години. Град је обезбедио око 31,5 милиона динара за финансирање месечних зарада приправника са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање, у износу од 36.000 динара, за период од 12 месеци. Незапосленима из Новог Сада се на овај начин омогућава да први пут заснују радни однос у струци за коју су се школовали, да се оспособе за самосталан рад, као и да положе стручни или приправнички испит.

Према поменутој одлуци приоритет имају послодавци из приватног сектора да би се подстакло запошљавање код приватних послодавца.

Трећи филмски фестивал особа са инвалидитетом

Гран при трећег интернационалног филмског фестивала особа са инвалидитетом „Босифест 2012“, који је под слоганом „Не зови ме посебним“ од 21. до 23. маја одржан у београдском Дому омладине, додељен је филму „Necessary Games“, редитељке Софи Хајд из Аустралије. Награда публике припала је филму „Тихи“, који је режирао Марко Цвејић.

Филмови приказани на „Босифесту“ и ове године су изазвали изузетну пажњу медија и најшире јавности. Током три фестивалска дана велики број посетилаца имао је прилику да види близу 40 играних и документарних филмова из целог света. Организатор фестивала био је Хенди центар „Колосеум“.

Јагодина: отворен БД биоскоп

У Јагодини је почео да ради БД биоскоп, који уз помоћ 14 различитих ефеката синхронизованих са филмом гледаоцима пружа осећај као да су део самог филма. Овај биоскоп, једини такав у региону, смештен је у монтажном објекту у центру Јагодине, а сала има осам седишта. На репертоару је више од 20 кратких филмова који трају око десет минута и специјално су прилагођени за БД, па ове пројекције гледаоцима дочаравају кишу, ветар, дим, ватру, мирис и вибрирајуће ефекте. На екрану поред улаза у биоскоп могу се видети реакције гледалаца у сали. Радно време биоскопа је од 10 до 24 сата, а цена улазнице 250 динара.

КАКО ОСТВАРИТИ ПРАВО НА ПЕНЗИЈУ У АУСТРИЈИ

Без потврде о стажу теже до пензије

Велики број наших људи налази се на привременом раду у страним земљама, углавном у државама Европске уније, где остају све до стицања права на пензију. Због тога ћемо у „Гласу осигураника“ поновити која су законска права осигураника у тим земљама и на који начин се она могу остварити.

Основни услов да би се остварио бар део пензије у нашој земљи, а тако је регулисано и у Аустрији, јесте да је осигураник радио најмање једну целу годину у тој држави. Тиме се стиче право на најмањи део сразмерне пензије. Ако је укупан пензијски стаж, који се према правним прописима једне државе уговорнице узима у обзир за обрачунавање давања, краћи од 12 месеци, не одобрава се право на давање, изузев у случају када, према тим правним прописима, постоји право на давање само по основу тог пензијског стажа. Но, најважније је да се у припреми за одлазак у пензију тражи и добије потврда о оствареном стажу у тој држави – у овом конкретном случају у Аустрији. То је први и најважнији корак, јер без званичне потврде о дужини стажа осигурања поступак знатно дуже траје.

У Аустрији су услови за остваривање права на пензију скоро исти као и у Србији – да би се остварила старосна пензија потребно је 65 година старости за мушкарце а 60 година за жене, и 15 година пензијског стажа осигурања (јер код њих има више врста стажа осигурања). Сва права из области пензијског, инвалидског и здравственог осигурања регулисана су Споразумом о социјалном осигурању између Савезне Републике Југославије и Републике Аустрије, који је потписан у Београду, 5.

јуна 1998. године између те две државе.

Када је, према правним прописима једне државе уговорнице, стицање, очување или поновно признавање права условљено навршењем пензијског стажа, носилац те државе уговорнице узима у обзир, ако је потребно, и пензијски стаж навршен према правним прописима друге државе уговорнице као да је навршен према његовим правним прописима, под условом да се не односи на исто време.

Када се стекну услови за самосталну пензију, може се десити да се то право може користити и у Аустрији и у Србији, јер се право на самосталну пензију остварује у свакој од држава према њеним прописима. Но, то је веома редак случај. Најчешће се у једној држави остварује право на самосталну, а у другој на сразмерну пензију.

Право на сразмерну пензију утврђује се према радном стажу. Ако је неко напунио 65 година живота, а радио најмање једну целу годину у Аустрији, он стиче право на сразмерни део иностране пензије, и обратно – ако је претежно радио у Аустрији, а краће време у Србији, стиче право и на део пензије овде, што наши људи користе после повратка са привременог рада у иностранству иако им тај износ пензије у економском смислу много не значи, али им омогућа-

ва коришћење права из здравственог осигурања.

Сразмерне могу бити и инвалидске пензије јер ако се, на пример, стекне право на инвалидску пензију, а не испуњава се стаж осигурања ни у једној држави (15 година у Аустрији, а пет у Србији), већ је, рецимо, у Србији остварено три, а у Аустрији 12 година, онда се добија сразмерна пензија.

У Србији је, да подсетимо, услов за стицање права на инвалидску пензију пет година стажа, док је у Аустрији услов 15 година стажа осигурања. Зато се то право признаје према прописима државе у којој се право остварује. Разуме се да се, као и код нас, и у Аустрији у инвалидску пензију може отићи и ако нема предвиђених година стажа (несрећа на послу, професионална болест), када се стиче право као да осигураник има 40 година стажа, и у том случају стаж је маргинализован.

Код Аустријанаца, као и код Немаца, постоји и превремена пензија и она се може остварити и пре напуњених 65, односно 60 година живота, ако осигураник има 35 година стажа. У Србији не постоји превремена пензија.

Када је реч о породичној пензији, право на њу имају удова, удовац, деца, усвојеници и ванбрачна деца, а услови за стицање те пензије су идентични са условима који се траже за инвалидску пензију. Удова, односно удовац

имају право на породичну пензију само ако је у моменту смрти постојао брак, а разведена супруга може стећи право на породичну пензију ако је преминули био дужан да је издржава. За бракове без деце такође постоје одређена ограничења, осим ако је брак трајао 10 година и више.

Наследници имају право на породичну пензију до навршене осамнаесте године живота, а ако су на школовању, онда и до 26. године. Деци припада право на породичну пензију после осамнаесте године по основу неспособности за рад, уколико је та неспособност настала пре осамнаесте године живота, а удова или удовац могу поред своје личне пензије остварене у Аустрији у исто време да уживају и породичну аустријску пензију. Највиша породична пензија у Аустрији износи 60 одсто од пуне покојникове пензије, док је у Србији тај износ нешто виши – 70 процената.

У Аустрији постоји и тзв. коридор пензија на коју стичу право они који су рођени пре 1. јануара 1955. године. Она се за сада признаје само мушкарцима који имају 62 године живота и 37,6 година (450 месеци) ефективног радног стажа (не урачунава се бенефицирани радни стаж) и којима је, наравно, плаћено пензијско осигурање.

Јасмина МекКевит

Остваривање олакшица и права

Вештачење потребе за помоћи и негом другог лица (ТПН), што је само један део послова које обављају лекари у Фонду ПИО, од марта 2012. године обавља се у згради Фонда на Новом Београду, у Булевару уметности 10. Ова служба је оформљена да би се убрзала процедура и скратило време чекања на решење.

Особе које су оствариле право на накнаду за помоћ и негу другог лица, као и неке друге категорије лица са инвалидитетом, могу да остваре важне субвенције. Примера ради, Телеком Србија лицима са телесним оштећењем од најмање 70 одсто одобрава 50 одсто попушта на претплату за фиксну телефонију и 300 бесплатних импулса, као и 80 одсто попушта за увођење прикључка. Са решењем на остварено право на ТПН може се добити и попуст за плаћање дажбина код кабловских провајдера. Да би се остварио попуст од 35 одсто на рачуне за електричну енергију (важи за редовне платише), поред других докумената, потребно је приложити копију решења о оствареном праву на накнаду за помоћ и негу другог лица Градском центру за социјални рад. Путарину на аутопутевима у Србији не плаћају особе које имају најмање 80 одсто телесног оштећења, односно минимум 60 одсто ако се оно од-

носи на доње екстремитете. Потребна документација подноси се Републичкој дирекцији за путеве, а налепница и дозвола важе годину дана. У Мобилној телефонији Србије кажу да имају посебне погодности за особе са инвалидитетом у оквиру постпејд пакета, али да не дају олакшице за припејд претплатнике.

Особе са инвалидитетом имају право на ослобађање од плаћања увозних дажбина на ортопедска и друга помагала која служе као замена телесних органа који им недостају, односно оштећених телесних органа, као и на резервне делове и потрошни материјал за коришћење тих помагала.

ТПН у систему социјалне заштите

Додатак за помоћ и негу другог лица, по члану 92 Закона о социјалној заштити, има особа којој је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних потешкоћа или промена у здравственом стању неопходна туђа нега и помоћ да би задовољила основне животне потребе. Право на додатак за помоћ и негу остварује се по овом закону ако то право не може да се оствари по другом правном основу. Корисник новчане накнаде за помоћ и негу другог лица, који је то право остварио као инвалидно дете у систему пензијског и инвалидског осигурања по прописима о ПИО који су били на снази до 1. јуна 1992. године, остварује право на додатак за помоћ и негу другог лица у висини разлике између износа додатка за помоћ и негу другог лица утврђеног у складу са Законом о социјалној заштити и износа остварене новчане накнаде за помоћ и негу другог лица који прима преко Фонда ПИО. Износ додатка за ТПН усклађује се са индексом потрошачких цена у претходних шест месеци, на основу статистичких података, два пута годишње, 1. априла и 1. октобра. За април текуће године тај додатак је у номиналном износу био 8.526 динара.

Царинским законом, поред особа са инвалидитетом, и остали домаћи и страни држављани ослобођени су плаћања увозних дажбина на лекове за личну употребу које примају из иностранства у пошљкама. Физичко лице може увозити лекове само у количини за личну употребу – за уобичајену терапију.

Закон предвиђа ослобађање од плаћања увозних дажбина на путничке аутомобиле за личне потребе за одређену категорију лица, у коју спадају: особе са телесним оштећењем од најмање 70 одсто, војни инвалиди од прве до пете групе, цивилни инвалиди рата од прве до пете групе, слепа

лица, оболели од дистрофије или сродних мишићних и неуромишићних обољења, од параплегије и квадриплегије, церебралне и дечје парализе и од мултипле склерозе, као и родитељи вишеструко ометене деце која су у отвореној заштити, односно о којима родитељи непосредно брину.

Плаћања увозних дажбина ослобођене су особе с инвалидитетом 1. и 2. категорије, као и лица чији степен инвалидитета одговара инвалидитету 1. и 2. категорије, која се, након спроведене професионалне рехабилитације, оспособе за неку делатност, и то на опрему за вршење те делатности која се не производи у Србији. Чланови организација лица са посебним потребама (глуви и наглуви, слепи и слобовиди, дистрофичари, параплегичари, оболели од неуромишићних болести и др.) ослобођени су царинских дажбина на специфичну опрему, уређаје и инструменте и на њихове резервне делове, као и на потрошни материјал за коришћење те опреме који се не производи код нас.

С обзиром на то да се субвенције остварују на нивоу локалних самоуправа, подсећамо да је најбоље да се особе са инвалидитетом у вези са својим правима информишу у општинама према месту пребивалишта. **Ј. Оцић**

ФОНД ПИО

Хумани гест Новобеограђанки

Жене запослене у Служби I Нови Београд београдске филијале Фонда ПИО свој осмомартовски поклон ове године одлучиле су да дарују онима којима је потребнији. Тако су удружиле све поклон честитке и купиле гардеробу за децу без родитељског старања из Центра за заштиту одојчади, деце и омладине у Звечанској улици у Београду.

Представници синдиката Службе I Нови Београд пре неколико дана су уручили поклоне – јакне, панталоне, мајице... деци која похађају основну и средњу школу из овог центра. Поред задовољства због дечије радости изазване поклонима, са сусрета са њима понеле су и захвалницу за ово хумано дело. **В. А.**

СКУПШТИНА ГРАДСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ПЕНЗИОНЕРА БЕОГРАДА

Јача „копча” са локалном самоуправом

Сумирање резултата рада у 2011. години и даљи кораци на унапређивању материјалног и статусног положаја београдских пензионера, били су на дневном реду редовне Скупштине Градске организације пензионера Београда, одржане крајем априла, којој је председавао Ђуро Перић.

Констатовано је да се рад организације београдских пензионера одвијао у изузетно тешким домаћим и међународним економским односима, и да је у протеклој години у Београду било укупно 374.400 пензионера свих категорија, који са војним пензионерима достижу број од 400.000 корисника пензија. На Скупштини је речено да је у овом периоду у главном граду просечна пензија износила 61 одсто просечне зараде, док је на нивоу целе Србије тај проценат био мањи и износио је 56,1 одсто.

Уз навођење онога што је учињено у прошлој години (редовна исплата пензија, усклађивање раста пензија са законом, набавка огрева, помоћ најугроженијим пензионерима, организовање Олимпијаде трећег доба, излети итд.), чуле су се и примедбе, али и предлози како да се обезбеди боље функционисање организација и подизање стандарда пензионера.

– По нашем мишљењу, Закон о удружењима, по коме смо недавно морали да се пререгиструјемо, готово да се претворио у копију Закона о привредним друштвима. Приоритет се даје материјалној основи и пословању, а не статусу организације и телима у њој, што није прихватљиво за пензионерске организације. Оне су основане пре свега због социјално-хуманитарних циљева и као такве не могу да се изједначе са привредним друштвом чији је циљ пословање ради стварања добити – нагласио је Ђуро Перић,

први човек београдских пензионера.

Поводом истог закона чуле су се и примедбе на одредбу која даје могућност да три лица могу да оснују пензионерску организацију. Челници ГОП-а Београда нису против ове законске могућности, али кажу да новоформиране организације врше притисак на Градску организацију уместо да се придруже постојећој мрежи организација и да јединственом политиком што више помогну остваривању интереса пензионера. Ђуро Перић наглашава да нису против сарадње са новооснованим организацијама али да је у организационом смислу настало хаотично стање.

Уз похвале за рад ГОП-а и добру сарадњу са Скупштином града, Дарко Божић, члан Градског већа, придружио се мишљењу да је оснивање паралелних пензионерских организација кратког даха. Зато је веома битно, нагласио је Божић, да општинске организације пензионера направе добру сарадњу са локалним самоуправама, једну чврсту „копчу”, јер само из

такве сарадње и повезаности могу да проистекну боље могућности за њихов рад. Наиме, организације добијају само део средстава из градског буџета, док би остатак, као и простор за рад, требало да обезбеде локалне самоуправе. Наведено је да у десет београдских општина пензионерске организације не располажу ни једним квадратним метром простора за рад, а других простора немају.

У Извештају о раду у 2011. наведени су и предлози и мере које ваља предузети, а са којима су се једногласно сагласили сви чланови Скупштине. Градска организација пензионера залагаће се за омасовљење чланства; за обезбеђивање простора за рад месним одборима и клубовима; радиће на повећању броја чланова Добровољног фонда солидарности (о чему је посебно говорио Василије Белобрковић, секретар ГОП-а); залагаће се за укидање партиципације у здравству, пре свега за пензионере чија је пензија испод 50 одсто просечне пензије; за проширивање листе

лекова који иду на терет здравственог осигурања; за то да се, у сарадњи са Канцеларијом за стара лица и Градским заводом за јавно здравље, настави са пројектом „Здравствена едукација и подстицање стваралачке активности старих Београда”; да се преко „Сениор сервиса” продужи са јединственом и заједничком набавком огрева за све београдске пензионере итд. Када је реч о сарадњи са медијима, на Скупштини је речено да посебну пажњу заслужује „Глас осигураника” који редовно и успешно пише о проблемима пензионера и о раду општинских пензионерских организација и удружења.

Градска организација пензионера Београда оценила је да, иако је ванстраначка организација, сматра изузетно позитивном појаву ПУПС-а на политичкој сцени Србије и да је легитимно право пензионера и других грађана да подрже ову партију која штити интересе пензионера, и са којом ГОП има добру сарадњу од њеног оснивања.

Миланка Иванчајић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА
ГРАДА НОВОГ САДА БРИНЕ
О СВОЈИМ ЧЛАНОВИМА

Бесплатан опоравак за најстаријег

Осим болести које им отежавају пензионерске дане и са којима се храбро носе, људе у трећем добу понекад додатно оптерећује и усамљеност. Знајући то, активисти Удружења пензионера града Новог Сада, из Поштанске 3, воде сталну бригу и посвећују велику пажњу својим члановима – некада скоро и 24 часа. Једна од најактивнијих је и Перка Маринковић, председница МО Прва војвођанска бригада, која је на челу Комисије за одмор и рекреацију и излете. Перка се труди да буде на располагању и да пружи помоћ својим колегама пензионерима и током одмора и опоравка у Бањи Врдник.

Наиме, захваљујући успешној сарадњи са Специјалном болницом за рехабилитацију „Термал“, члановима овог удружења је омогућено да, под веома повољним условима, оду на седмодневни или десетодневни одмор, али и на једнодневне излете до ове познате бање. „Термал“ је Удружењу пензионера града Новог Сада поклатио и три бесплатна десетодневна аранжмана, а

Регионални центар за срчане болеснике

Покрајинска влада је донела одлуку да Специјална болница за рехабилитацију „Термал“ у Врднику буде центар за опоравак и продужену рехабилитацију кардиоваскуларних болесника. Преко Фонда за капитална улагања уложила је 30 милиона динара у адаптацију „Термала“, а поред реконструкције више наменских простора у самом објекту, урађена је и „стаза здравља“ дугачка 400 метара.

удружење је одлучило да на једанgratis одмор у Врдник пошаље свог најстаријег члана, Драгорада Бегенишића, који је током боравка у „Термалу“ прославио 89. рођендан.

Драгорад, старина бистрог и крепког ума, који је после 30 година рада у новосадској „Центрославији“ отишао у инвалидску пензију, замолио је Перку Маринковић да му пре посете „подигне“ наочаре од оптичара, те да му их донесе у Врдник, али није очекивао да ће се у Удружењу сетити и да 16. маја слави рођендан. Тим пре је био пријатно изненађен и видно дирнут када су му колеге из Новог Сада, осим наочара, донеле и поклон за рођендан.

– Такву пажњу нисам очекивао и, да будем искрен, ово ми је један од најлепших тренутака у животу – узбуђено је констатовао Драгорад.

Да му боравак у бањи буде лепши, побринула се и његова супруга Евица, која је преко Удружења уплатила аранжман у Врднику у истом термину.

И запослени у „Термалу“ кажу да су задовољни реализацијом уговора о сарадњи са Удружењем пензионера из Поштанске 3 у Новом Саду. Они наводе да особље „Термала“ константно води рачуна да чланови удружења користе све њихове услуге на прави начин, да би побољшали своје здравствено стање током боравка у бањи.

Треба рећи и то да је Дом Општинског удружења пензионера Врдник реконструисан и адаптиран уз велико залагање и помоћ Моме Чолаковића, председника Удружења пензионера града Новог Сада, баш да би био прилагођен за дружење и зближавање људи трећег доба из целе Војводине када бораве у Врднику.

М. Мектеровић

СКУПШТИНА ГЕРОНТОЛОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

Година активног старења

Геронтолошко друштво Србије (ГДС) одржало је 10. маја годишњу скупштину на којој је, поред осталог, поднет Извештај за 2011. годину. У њему су наведене бројне активности, од научних скупова преко публицистичке делатности, до сарадње са релевантним институцијама и организацијама. Било је и доста речи о плановима и акцијама у текућој години.

С обзиром на то да је 2012. проглашена за годину активног старења и међугенерациске солидарности, највише се говорило управо о овој теми. Др Лидија Козарчанин, потпредседница ГДС, подсетила је на то шта активно старење подразумева и да овај појам Светска здравствена организација дефинише као процес оптимизације могућности које се односе на здравље, учешће и безбедност у циљу унапређења

квалитета живота током старења. Оно омогућава људима да искористе потенцијал за благодане током свог живота и да учествују у друштву у складу са својим потребама, жељама и способностима, дајући им одговарајућу заштиту. Др Козарчанин је истакла да је ова година важна и због тога што

се у Бечу одржава Економска комисија УН за Европу – Конференција о старењу, на којој ће главна тема бити „Створити друштво за сва старосна доба: промовисање квалитетног живота и активног старења“.

У плановима Геронтолошког друштва Србије за ову годину

Први број „Геронтологије“ за 2012.

Геронтолошко друштво Србије је у фебруару, на Првом сајму социјалне заштите имало свој штанд на коме је представљен значајан број издања, као и публикације „Водич за дијаспору“, „Детекција и хранитељство старијих људи“ и „Изазови волонтерског рада“, и први број часописа „Геронтологија“ за ову годину. У њему су објављени радови представљени на скупу „Интелектуални потенцијал у трећем животном добу“, а један блок је посвећен радовима из геријатрије. Трећи и најобимнији део односи се на теме у вези са европском годином активног старења и међугенерациске солидарности, а међу радовима је и први национални Извештај о спроведеним акцијама Мадридског интернационалног плана о старењу (MIRPA, 2002).

се, између осталог, истраживачки пројекат „Опажање старења и старости код деце основношколског узраста“, научни скуп о односу младих према старијима, као и два округла стола – о геронтозанимању у Србији данас и о заштити старијих као потрошача. Предлажући план рада, др Милош Немањић, председник ГДС, навео је да Савез пензионера Србије обухвата велики број општинских организација са све већим бројем чланова и да је евидентна потреба да се приступи дугорочнијем и комплексном истраживању улоге свих организација у Србији. Поред осталих иницијатива, предложено је и повезивање ГДС са факултетима ради израде дипломских, магистарских и мастер радова на геронтолошке теме.

Ј. Оцић

МЕЂУНАРОДНИ ПОЉОПРИВРЕДНИ САЈАМ У НОВОМ САДУ

Најпосећеније изложбе хране и пољопривредне механизације

Овогодишњи, 79. Међународни пољопривредни сајам, највећу изложбу аграра у региону, посетило је током седам сајамских дана, од 12. до 18. маја, упркос лошим временским условима, 270.000 људи.

му боравио више од пет сати. Они су се највише интересовали за изложбу хране и пољопривредне механизације – рекао је Горан Весић, директор Новосадског сајма, и додао да је овогодишњи Пољопривредни сајам посетило и око 50

Индије, Индонезије, Хрватске и Белорусије.

Сајам са око 1.500 излагача из 58 земаља свечано је отворио Бојан Пајтић, председник Владе Војводине, у присуству Душана Петровића, министра пољопривреде и трговине, шу-

из земље и региона и бројних посетилаца. Министар Петровић на отварању је рекао да ће се улагање у пољопривреду и индустрију хране и њихово уређивање у Србији наставити јер се ради о привредном сектору који је практично неисцрпан.

Током трајања сајма одржано је више од 50 стручних саветовања, трибина, округлих столова, семинара и предавања, а продато је око 500 пољопривредних машина.

Поводом дана сточара, 17. маја, организована је свечана додела признања за квалитет живих експоната, на којој су награђени најбољи узгајивачи у говедарству, свињарству, живинарству, овчарству, коњарству и козарству.

Додељена су и традиционална признања за врхунски квалитет пољопривредних производа – апсолутни шампиони квалитета су „Карнекс“ из Врбаса и Фабрика сокова „Пирела“ из Даниловграда, док су добитници великог шампионског пехара у сточарству фарма свиња „Беуковић“, Горан Чолић, Милорад Чулетић, Зоран Тураковић, Општинска управа општине Свилајнац, ергела „Булић“ и компанија „Агрожив“.

М. Мектеровић

– Око 20.000 људи дошло је организовано на Сајам, а анкета је показала да је просечно сваки други посетилац на ње-

државних и привредних делегација. Поред Аустрије, земљепартнера Сајма, најбројније делегације биле су из Алжира,

марства и водопривреде Владе Србије, Николаса Берлаковича, министра пољопривреде у Влади Аустрије, других званичника

КРАГУЈЕВАЦ

Традиционална акција „Селу у походе“

Прва овогодишња акција Градске организације Црвеног крста Крагујевца и локалне самоуправе „Селу у походе“ спроведена је у селу Добрача. Житељима овог живописног шумадијског села омогућени су различити лекарски прегледи, организована је бесплатна контрола вида, а мештани су могли одмах и да добију наочаре.

Предавања за Добрачане припремили су и припадници Ватрогасно-спасилачке бригаде и Полицијске управе Крагујевац, док су најугроженијим домаћинствима подељени пакети са храном и средствима за хигијену.

Овог пролећа одржано је пет акција у оквиру програма „Селу у походе“, а наредне ће бити организоване у селима Рамаћа и Грбице.

М. Сантрач

Геронтолошки центар из Суботице међу најбољим послодавцима у Србији

У организацији компаније Инфостуд, која се бави посредовањем око запошљавања, недавно су у Београду додељена признања најбољим послодавцима у Србији за 2011. годину.

Геронтолошки центар Суботица проглашен је за најбоље предузеће из области јавног и комуналног сектора, а награду је др Ненаду Иванишевићу, заменику директора Центра, уручила Радмила Букумирић-Катић, помоћник министра рада и социјалне политике у Влади Србије.

– Ова награда је плод напорног рада руководства нашег центра и свих запослених, којих

Радмила Букумирић-Катић и Ненад Иванишевић

има више од три стотине. Задовољан радник је и успешан радник, то је мото којим се руководимо не само ове године, него и иначе. Зато се услови рада наших запослених из године у годину побољшавају, набавља се најсавременија опрема и друга средства за рад, улаже се у едукацију и развој вештина свих запослених, од радника у одржавању до стручних лица која раде са најтежим корисницима – нагласио је примајући награду заменик директора суботичког Геронтолошког центра, др Ненад Иванишевић.

Д. Кораћ

Помоћ у кући

До краја ове године 60 старих и немоћних лица у општини Куршумлија добиће негу и помоћ, а свакодневица ће им бити знатно олакшана.

Наиме, Министарство за рад и социјална питања Владе Србије одобрило је три милиона динара за остварење пројекта „Помоћ у кући“. У реализацију овог пројекта укључени су Општинска организација Црвеног крста, месни Дом здравља и Канцеларија за младе ове топлічке општине.

Пројектом ће бити обухваћено 60 особа, које ће, како је најављено, добијати одговарајућу помоћ код својих кућа – почев од спремања станова до набавке лекова и намирница.

Да би се ова акција спровела за послено је десет геронтодомаћица које ће својим знањем и ентузијазмом помоћи да живот старих особа у овом периоду буде лакши и квалитетнији.

Ж. Д.

ЗАЈЕЧАР

Признања за Дан града

И ове године Зајечар је, 10. маја, обележио Дан града и тим поводом одржан је већи број манифестација. На касноантичком локалитету „Ромулијана“ одржана је свечана академија, а уручена су и признања града Зајечара: за почасног грађанина проглашен је

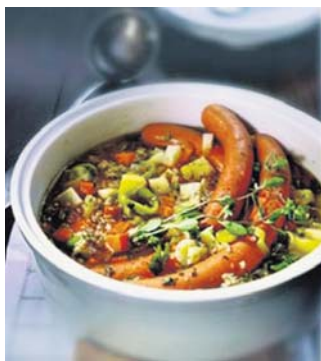

Фрањо Вогринац, директор „Горења“ из Велења, а награде су уручене Медицинској школи, Дому ученика средњих школа и Карате клубу „Лавље срце“. Од појединаца награђени су: Оливера Василијевић, професорка географије ОШ „Ђура Јакшић“, Бранислав Живковић из Зајечара и Ненад Петковић из Вражогрнца (за неговање и очување изворног народног стваралаштва). Посебна признања уручена су седморици основаца и једној ученици средње школе за успехе на такмичењима из наставних предмета и спортских области. Након уручивања награда уприличен је концерт Филхармоније младих „Борислав Пашћан“, а увече је, на Тргу ослобођења, наступио Жељко Локсимовић.

М. Славковић

Лагани мени

Кромпир чорба са виршлама

Време припреме: 60 минута

Састојци: 500 гр младог кромпира, главица црног лука, струк празилука, пола везе зелени, мали целер, две виршле, коцка супе од поврћа, две кашике уља, кашика брашна, со, бибер, лист першуна.

Начин припреме: На уљу издинстати сецкани лук и празилук. Кромпир очистити, опрати и исећи на коцкице, као и целер, а остало поврће на колутове. Кромпир, поврће и целер додати луку и динстати још неколико минута. Додати брашно и кратко промешати. Налити са 1,5 л воде, додати коцку супе и на средњој температури

кувати око 40 минута. Додати по жељи со и бибер. Виршле исећи на тање колутове и додати их у супу. На тихо кувати још пет минута и посути сецканим першуном.

Запечени празилук

Време припреме: 60 минута

Састојци: 600 гр празилука, 300 гр парадајза, једна келераба, 150 гр белог сира, шоља млека, мала павлака, 100 гр качкаваља, со, бибер, путер за подмазивање тепсије.

Начин припреме: Празилук очистити, опрати, исећи на тање колутове. Парадајз прелити врелом водом и очистити од коже. Келерабу ољуштити, исећи на колутове. Ватросталну посуду намазати путером, а затим ређати наизменично ред празилука, ред парадајза, ред келерабе. Сир исећи на коцке. Павлаку и млеко измешати и тиме прелити поврће. Одозго посути коцкице сира и рендани качкаваљ. Ставити јело у хладну рерну, па загрејати на 180 степени и пећи око 40 минута, односно док не добије златножуто боју.

Ослић, шампињони и парадајз

Време припреме: 30 минута

Састојци: шест комада ослића, 500 гр парадајза, 300 гр шампињона, црни лук, три чена белог лука, пола лимуна, 150 гр кајмака, три кашике уља, со, бибер, оригано.

Начин припреме: На уљу издинстати црни и бели лук. Парадајз опрати и исећи на ситне коцке. Шампињоне очистити, исећи на листиће. Луку додати парадајз и шампињоне и кратко динстати. Додати со, бибер, мало оригана. Ослић опрати, обрисати и попрскати соком од лимуна. Плех подмазати, сипати динстано поврће а на то поређати комаде рибе премазане кајмаком. Прекрити фолијом и пећи у рерни загрејаној на 200 степени око 25 минута. Печено се може посути сецканим босиљком.

Пиринач са махунама грашка

Време припреме: 40 минута

Састојци: 350 гр пиринча (дугог зрна), два млада лука, 150 гр махуна младог грашка шећерца, чен белог лука, три парадајза, две мање тиквице, 100 гр павлаке, уље, со, бибер, першунов лист.

Начин припреме: У 700 мл кључале воде скувати пиринач и процедити. На уљу издинстати исецкани лук, бели лук, додати исецкане тиквице, махуне грашка. Уз мешање пржити око пет минута. Парадајз пре-

лити врућом водом и очистити од љуске. Исећи га на коцке и додати поврћу, а затим и павлаку. Динстати на средњој ватри уз повремено мешање, да постане меко. Кад је готово, додати пиринач, со, бибер. Лагано све измешати и посути сецканим першуновим листом.

Напомена: По укусу, јелу се може додати и кари или мускатни орашчић. Исто ово јело може се припремити и са боранијом.

БАШТЕНСКО ЦВЕЋЕ

Мушкатле: Има их око 280 врста, само висећих мушкатли има више од 20 врста, и свака је лепа на свој начин. Али, да би биле и остале лепе, траже и одређену негу. Треба их једанпут недељно заливати вештачким ђубривом богатим фосфором. Редовно треба одстрањивати прецветале цветове. Презимљују тако што се пре мразева уносе у просторију где је температура од 5 до 10 степени. Заливају се на 15 дана.

Сурфинија: Вишегодишња висећа биљка која цвета од пролећа до зиме. Захтевна је и треба је заливати свакодневно пазећи да се не заливају листови. Може да порасте и до један метар.

Трајнице: Вишегодишње биљке отпорне на хладноћу. Постоје обичне и водене. Није захтевно цвеће, а постоји више од 300 врста. Могу да порасту од свега неколико центиметара па до два метра.

Клеметиси: Пузавице разних боја, порасту уз добар ослонац и до два метра. Захтевају сунчану, евентуално полусунчану страну дворишта. Најбоље је земљиште које има песка, шљунка, тресета. Ово је биљка коју треба резивати и обилно заливати. Одговара јој да буде у друштву осталог цвећа.

Божур: Воли сунце и обилно заливање. Расте бокорасто до 50 цм. Цвета током пролећа, а цветови су тешки, беле, розе или црвене боје. Цвет божура се користи у медицини.

Припремила:

Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Интернет (5)

Претраживање интернет презентација

Интернет презентација (WEB SITE) је графички представљен скуп информација које се налазе на неком рачунару који има сталну везу (24/7) са интернетом. Презентације могу да садрже текст, фотографије, звук и видео. Садржај презентација подељен је на интернет странице међусобно повезане линковима. Линк, дакле, представља везу између интернет страница и представљен је фотографијом или текстом (углавном плаве боје који је подвучен плавом линијом). Знак да је неки објект (слика, текст, анимација) линк јесте промена курсора миша са стрелице у руку са истакнутим кажипрстом. Када клинемо на неки линк, програм нам учитава страницу до које тај линк води. Са те странице можемо да одемо на следећу, итд. То се зове сурфовање. Практично, сурфовање интернетом изгледа овако:

приступамо презентацији која се налази на рачунару у Лондону и једним кликом на линк отва-

рамо страницу која се налази на рачунару у Сиднеју, па поновним кликом на неки линк отва-

рамо страницу која се налази на рачунару у Београду.

Свака презентација мора да има јединствену адресу, као на пример www.yahoo.com или www.begrad.org.rs. Да бисмо приступили некој презентацији, морамо тачно знати њену адресу. Уколико желимо да претражимо интернет у потрази за неким конкретним појмом, онда ћемо користити интернет претраживаче као што су www.bing.com или www.yahoo.com. Свака интернет адреса мора да садржи следеће: WWW (World Wide Web), назив презентације (Yahoo, Google, Beograd итд.) и домен (com, org, net, rs итд.). WWW, назив презентације и домен увек морамо одвојити тачком. Примери неких адреса су: www.pio.rs, www.google.com. За прегледање садржаја интернет презентација морамо да користимо одређене програме. Најраспрострањенији је свакако Internet Explorer.

Изглед прозора програма Internet Explorer

Када отворимо програм **Internet Explorer**, на екрану ће се појавити прозор који се састоји из сегмената:

АДРЕСНА ТРАКА

Налази се на врху прозора и користимо је за уписивање

адресе на којој се налази жељена презентација или за навигацију

кроз адресе које смо већ посећивали. Састоји се из:

а) **Дугмад Напред/Назад (Back/Forward)** – две стрелице – налазе се са леве стране адресне траке

и користимо их да бисмо читали сајтове које смо претходно отворили или се враћамо у њих, корак по корак. Уколико желимо да се вратимо више корака унапред или уназад, кликом на стрелицу поред ове дугмади отварамо листу претходно посећених локација, па можемо да изаберемо жељену адресу;

б) **Поље Address** – налази се на централном делу адресне траке и користимо га за прецизан унос адресе сајта који желимо да посетимо;

ц) **Instant Search box** – поље за брзо претраживање (ми смо изабрали претраживач бing) налази се на десној страни адресне траке и користимо га за претраживање садржаја који се налазе на интернету;

ТРАКА ПАДАЈУЋИХ МЕНИЈА

Уколико није приказана, клинемо на стрелицу дугмета **Tools**, селекујемо **Toolbars**, па изаберемо **Menu Bar**. Трака се појављује на врху прозора, испод адресне траке и користимо је за активирање падајућих менија који нам нуде одређене опције у **Internet Explorer-y**. То су:

а) **File** – користимо је за отварање, сни-

мање, штампање, као и за слање садржаја неког сајта;

б) **Edit** – користимо је за копирање и селектовање садржаја жељеног сајта;

ц) **View** – користимо је за подешавање изгледа екрана;

д) **Favorites** – користимо је за организо-

вање фолдера са збирком интернет адреса наших омиљених презентација;

е) **Tools** – користимо је за подешавање приказа и функционисања претраживача;

ф) **Help** – користимо је за помоћ при раду са овим програмом.

Предраг Јовановић
Наставиће се

СРБИЈА ПОСТАЈЕ СВЕ СТАРИЈА

До 2032. мање становника него 2002. године

После само пола века од времена када је српско становништво било међу најмлађим у Европи, Србија се данас убраја у групу земаља са изразито старим људима. Према демографским подацима, просечна старост становништва Србије у 2010. години износила је 41,4 годину, што нашу земљу сврстава у групу пет најстаријих држава у Европи, заједно са Италијом, Не-

– Осим тога, од раније имамо причу о заустављању репродукције у селима због одласка младих у градове, као у нови облик живота, при чему је традиционална породица постала обезвређена – каже професор Божовић и додаје да смо „лакомислено прихватили неке белосветске трендове“ који су такође утицали на демографске поремећаје.

односно смањења укупног броја становника. Према свакој од урађених варијанти пројекције, број становника Србије у тој 2032. години био би мањи него 2002. године, док би се за Србију могло рећи да се убраја у типично подручје са негативним прираштајем. Зато се предвиђа да би на крају тог пројектованог периода сваки четврти становник био старији од 65 година.

наталитета смањила се са 10,4 на 9,4 процента. Смањо се и удео процента фертилних жена у укупном броју становништва за један одсто, напомиње др Тања Кнежевић.

Стручњаци као један од разлога „старења“ наводе и бројне и честе миграције, односно податак да је из земље отишло више од 320.000 младих становника. Истовремено, кажу, ста-

Продужен људски век

Напредак медицине, али и пораст друштвеног стандарда утицали су на то да се у последњем столећу, у свету и код нас, знатно продужи људски век. Према званичним подацима, људски век се у другој половини 20. века продужио за 20 година. Очекивано време живота, после 65. године за жене је 20,7 година, док је за мушкарце нешто краће и износи 17,2 године, каже др Лидија Козарчанин из Републичког завода за социјалну заштиту. Она напомиње да је код нас очекивана просечна дужина живота нешто краћа него у Европи, посебно код жена.

мачком, Бугарском и Шведском, каже за „Глас осигураника“ др Тања Кнежевић, директор Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“. Наша саговорница додаје да се „према свим обележјима демографске старости, наше становништво сврстава у изразито стару популацију, не само у европским, већ и у светским оквирима“.

Професор Ратко Божовић сматра да је до оваквог демографског поремећаја дошло „због тога што смо у претходном периоду имали стравичну кризу, која је прекинула процес репродукције“. По професору Божовићу, у време санкција, ратова и општег ниҳилизма „живот је био обезвређен и није било мотива за репродукцију“.

И стручњаци за ову област износе став да је један од главних разлога старења становништва у Србији негативан природни прираштај и пад стопе наталитета. Подаци за 2010. годину говоре да становници Србије млађи од 15 година чине само 15 одсто опште популације, што је мање од удела становништва старијег од 65 година, које износи 17 одсто. Пројекције кажу да ће до 2050. године удео старијих у проценту укупног становништва у Србији износити чак 23,2 одсто.

Према подацима Републичког завода за статистику, основна одлика кретања пројектованог становништва Србије од 2002. до 2032. године огледаће се кроз процес депопулације,

Према расположивим подацима, „најстарији“ становници живе у региону јужне и источне Србије, где је чак четвртина становништва већ сада старија од 60 година. Директорка института „Батут“, др Тања Кнежевић, каже да бројни друштвени трендови, али и здравље истовремено утичу једни на друге – привреда се развија, све више људи живи и ради у урбаним подручјима, образац породице се мења, а технологија убрзано напредује. Докторка Кнежевић напомиње да је у периоду од 2002. до 2010. удео младих у укупном броју становништва пао са 16,1 на 15,1 одсто, док је истовремено проценат старих 65 и више година порастао са 16,6 на 16,9 одсто. У истом периоду стопа

новништво које се досељавало присилним миграцијама није се битно разликовало од укупног становништва са подручја исељавања, али и са подручја досељавања. Осим тога, још од периода после Другог светског рата српске породице претрпеле су битне промене, тако да су традиционално вишечлане породице замењене оним са једним до два детета. Забрињава и податак из пописа 2002. године, по коме су породице без деце чиниле 30,08 одсто породица у Србији, приближан број чиниле су породице са два детета, чак 32,9 одсто породице са једним дететом, док их је са троје и више деце било тек 5,4 одсто од укупног броја породица у Србији.

Љиљана Миленковић

СВЕТСКИ ДАН БЕЗ ДУВАНСКОГ ДИМА 2012.

Дуван – водећи фактор ризика

Светски дан без дуванског дима обележава се од 1988. године широм света 31. маја, с циљем да скрене пажњу на глобалну распрострањеност употребе дувана и да се јавност широм света информише о опасностима које доноси дуван.

Тема овогодишњег Светског дана без дуванског дима је „Уплитање дуванске индустрије“ (Tobacco industry interference), па ће кампања бити усмерена на разоткривање и супротстављање покушајима дуванске индустрије да поткопа Оквирну конвенцију о контроли дувана Светске здравствене организације (СЗО). Тај документ обавезује државе које су га прихватиле, а међу њима је и Србија, да примене потребне мере како би се смањило оболевање и превремено умирање као последица употребе дувана и изложености дуванском диму. Ова конвенција је први споразум СЗО у области јавног здравља, а истовремено је и најбрже и најшире прихваћен споразум у историји Уједињених нација. Али, повећањем броја држава које испуњавају обавезе из Конвенције, јачају и напори дуванске индустрије да овај спо-

разум ослаби, што је озбиљна претња јавном здрављу.

Употреба дувана је водећи узрок смрти који је могуће успешно спречити. Скоро шест милиона људи годишње умре од последица његове употребе, а од тог броја више од 600.000 су непушачи изложени дуванском диму. Због дувана на сваких шест секунди умре приближно једна особа, што чини један од 10 смртних случајева одраслих. Уколико се у међувремену ништа не предузме, до 2030. због дувана ће годишње умирати више од осам милиона људи.

Пушење је и у нашој земљи водећи фактор ризика који доприноси смртности и одговоран је за 13,7 одсто изгубљених година живота. Међутим, добра вест је да је у Србији, од ступања на снагу Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму, у новембру 2010. године, знатно смањена изложеност дуванском диму на радним местима и у школама, а постепено се смањује и у кућама. Како подаци говоре, због примене овог закона, петина пушача је смањила број дневно попушених цигарета, док четвртина планира да прекине са пушењем.

Резултати примене овог закона праћени након три, шест и дванаест месеци од дана када је ступио на снагу, показују да је подршка становника Србије његовој примени континуирано висока, а после годину дана била је чак 81 одсто. Значајно је повећана и обавештеност становништва о штетним ефектима које дувански дим има на здравље – о штетним последицама дувана информисано је више од 90 одсто одраслих у Србији.

У циљу помоћи пушачима да се отарасе ове навике штетне по здравље, последњих година су тимови здравствених радника обучавани да примене неки од признатих метода одвикавања од пушења и да у оквиру својих установа отворе саветовалишта.

Весна Кадиф

ТРИБИНА КОНТАКТ ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА

За учешће у креирању буџета

Контакт организације цивилног друштва (коалиција организација: Amity, Аутономни женски центар, Центар за самостални живот особа са инвалидитетом, Друштво за развој деце и младих – отворени клуб, Грађанске иницијативе и Група 484), 22. маја су одржале јавну трибину под називом „Како до једнаких могућности за креирање буџета“. Од 2007. године Контакт организације цивилног друштва (КОЦД) спроводе активности у циљу смањења сиромаштва и социјалног укључивања маргинализованих група (старији људи, деца, млади, жене, особе са инвалидитетом, Роми, избегла и расељена лица), а од 2009. реализују и заједнички пројекат „За смањење сиромаштва – цивилно друштво и одговорна влада“, у партнерству са Институтом за одрживе заједнице (ИСЦ) и уз

финансијску подршку Министарства финансија Норвешке.

На трибини су представљени резултати испитивања о укључености грађана у буџетски процес. Анкета у којој је учествовало 804 испитаника из Београда, Ниша, Крагујевца и Новог Сада, три старосне доби, међу којима и особе старије од 65 година, показала је да је чак 88 одсто испитаника заинтересовано да зна како се

планира и троши буџет. Марко Стојановић из Грађанских иницијатива је, између осталог, навео да се 91 одсто грађана изјаснило да није довољно питано и укључено у планирање и праћење буџета, а да би чак 93 одсто грађана желео да учествује у том процесу.

Наташа Јовановић из Аутономног женског центра подсетила је да се препоруке КОЦД односе на стварање механизма и претпо-

ставки које би омогућиле широк консултативни процес и одговориле на заинтересованост самих грађана, а директорка Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом, Ивана Ђирковић, подржала је КОЦД кампању за повећање учешћа свих особа у планирању буџетских политика, као и све остале активности које доприносе већој улози грађана у доношењу одлука.

У циљу контроле и партиципације јавности у планирању јавних прихода и расхода, као и контроле над трошењем јавних средстава на локалном и националном нивоу, Контакт организације цивилног друштва су израдиле и портал www.odgovornobudzetu. Овај сајт је истовремено подстицај појединцима и организацијама да се укључе у праћење буџетских политика у Србији. **Ј. Оџић**

ПЛАНЕТАРНА УРБАНИЗАЦИЈА

Цео свет један град

Градови су за младе. Када дођу неке године, природно се јави помисао како би било лепо остатак живота провести у неком пријатном, мањем месту, где је све надхват руке, и уживати у природи и спором ритму, далеко од хистеричне време.

Ништа од тога, наравно. Број оних који су у могућности да тако нешто остваре је занемарљив. Већина остаје тамо где је и провела век, у окружењу пуном изазова и новонасталих тешкоћа, већ према животном добу и психолошкој кондицији. Па, тако и трећи спрат одједном буде превисоко, ако не ради лифт, продавница предалеко кад се носи било шта теже од килограма, а аутобуска станица на незгодном месту, јер треба прећи улице.

У старости, иначе, обичне ствари постају компликоване, а живот у градовима, поготово великим, компликован је сам по себи. Кад се то двоје удружи, добијају се про-

право његово шире подручје, заједно са Јокохамом, свуда је на првом месту, а у првих десет, са становништвом од преко 20 милиона, налазе се још Ганджо, Сеул, Шангај, Мексико Сити, Њујорк, Сао Пауло, Мумбај (бивши Бомбај), Њу Делхи и Манила.

У свим овим примерима урбани конгломерат чини градско језгро са околним насељима која се надовезују попут гроздова стварајући нову, стално растућу целину. Тако долази до спајања и формирања мегарегиона или такозваних бескрајних градова, што је агенција УН Хабитат, која се бави проблематиком насеља и становања, први пут констатовала у свом (последњем доступном) периодичном извештају за 2010/2011, док се објављивање рапорта за 2012/2013. тек очекује.

Овај тренд довео је до историјске демографске прекретнице. Свет је у текућу дека-

Истраживања су показала да се у 25 највећих градова света стиче половина целокупног светског богатства, а у пет највећих градова у Кини и Индији и 50 одсто благата тих земаља.

Оно што и без икаквих анализа пада у очи јесте континентални распоред урбаних колоса. Највише их је у Азији, што отвара простор и за огромне невоље попут експлозије криминала, загађења, пренасељености, преоптерећености инфраструктуре, социјалних и здравствених проблема.

У Америци, у којој једино Њујорк са 22 милиона житеља спада у „мега врх“, док је Лос Анђелес (18 милиона) надамак, проблем представља и организација живота остарелог становништва. Конкретније, живота без аутомобила.

Велики број старијих особа дође у ситуацију када више не може да вози и због њих

Ово је прва декада у којој је градско становништво по бројности претекло сеоско, а према прогнозама тај ће се тренд наставити застрашујућом брзином

блеми који ће се у будућности драстично умножавати, с обзиром на то да је старих све више и све су старији, како се живот продужава, а велики градови су све већи, до непојамних размера.

Како уопште замислити град са популацијом од 34 милиона? Да узмемо нама близак параметар, то је једна и по некадашња велика Југославија, а толико становника има само један Токио, први на списку највећих од највећих градова света.

Права величина тих модерних насеобина, мегаполиса, практично је неухватљива категорија, пошто се процењује по више критеријума, просторно и популацијски, па се и редослед на појединим ранг-листама унеколико разликује. Међутим, Токио, за-

ду закорачио са измењеним односом снага село–град и први пут је градско становништво бројчано претекло сеоско.

Урбанизација је незаустављива, навели су тада експерти Хабитата, уз податак да проценат „грађана“ износи нешто више од 50 одсто, али да ће средином столећа достићи и свих 70 одсто. До тада у богатим земљама само ће 14 одсто становника живети ван градова, а у сиромашним 33 одсто.

Раст мегарегиона оцењен је у извештају као позитиван, јер су управо они, пре него државе, мотори развоја и стварања богатства. Као добар пример и истовремено највећи регион узима се подручје у Кини, област Хонгконг-Шенжен-Ганджо са више од 120 милиона становника.

и за њих сачињен је пројекат „Безбедне стазе за сениоре“, по којем су улични плочници и прелази тако урађени да и онемоћалима омогућавају да се градом крећу сигурније и слободније.

Пројект је започет 2003. у Њујорку, а сада се слична идеја разматра и на другим местима, са специјалним саобраћајним решењима у суседству домова за пензионере или деловима града познатим по већем броју старијих становника. Пригодно, у пропратном тексту кампање уз остале предности се истиче да је то прави начин да се и најстарији житељи подстакну на пешачење, најјефтинији вид транспорта, а уједно тиме учине најбоље за себе и своје здравље.

Д. Драгић

У пензију са 80

Краљица Уједињеног краљевства потврдила оно што су пре тога најавили министри: да ће се радити дуже, уплаћивати више, а добијати мање

Благо данас рођенима. Они ће моћи, или боље речено морати, да раде до своје 80 године!

Ово је поданицима Уједињеног краљевства Велике Британије и Северне Ирске поручила њихова краљица, Елизабета Друга. У традиционалном обраћању нацији – у говору који не пише њен кабинет, него онај премијеров, јер као монарх она „краљује, али не влада“ – знатан део је био посвећен управо пензијском систему земље и његовој реформи, што је потврда да је то политички приоритет.

Краљица је говорила 8. маја, а само два дана касније на десетине хиљада (организатори тврде да их је било чак 200.000) запослених у државном сектору изашло је на улице истим поводом: због пензијске реформе.

У редовима демонстраната били су и полицајци који раде на пасошкој контроли аеродрома Хитроу, чувари затвора, лекари и медицинске сестре, просветари... Дакле, сви они на платном списку државе, којима је ово био трећи протест ове врсте у последњих 12 месеци (мада по броју учесника ипак знатно скромнији од досад највећег из новембра прошле године, који је окупио око милион и по незадовољника).

И краљичин говор (који је уствари програмска изјава владе) и демонстрације дошли су у околностима када су бирачи у Европи (на председничким изборима у Француској, парламентарним у Грчкој, покрајинским у Немачкој и локалним у самој Британији), изrekli јасно „не“ досадашњој стратегији за решавање финансијске кризе, односно уравнотежавања свугде дефицитарних буџета. Стратегији која се заснивала искључиво на фискалној строгости, или, народски речено, „стежању каиша“.

Та политика је у стручној јавности, од стране неких професора овенчаних Нобеловим наградама за економију, оцењена као погрешна, јер мања државна потрошња успорава економске токове и повећава незапосленост, што као крајњи резултат има да лек који је прописан за лечење фискалне болести, стање пацијента само погоршава.

Краљица је, иначе, у својој беседи потврдила оно што су њеним поданицима, то јест британским грађанима, већ најавили надлежни министри: да ће прво померање старосне границе за пензионисање бити убрзано и почети да важи већ од 2026, после чега ће се дужина радног века аутоматски усклађивати са статистиком о очекиваном животном веку (који, наравно, и на срећу, стално расте).

Запослени јавног сектора већ су поливени хладним тушем у виду објаве да ће се пензије убудуће израчунавати на основу каријерног просека (свих година стажа), а не на основу последње плате, као досад. То је, разуме се, боље за државу, али лошије за нове пензионере.

То су били и главни разлози за излазак на улице, јер пооштрени рокови за пензионисање више нису нека далека будућност. Стручњаци из тамошњих пензијских фондова већ су, наиме, изнели рачуницу по којој неко ко данас има 37 година, на пензију после државне службе може да рачуна тек кад напуни 70, а неко ко се управо запослио у својој 21. години, тек кад наврши 75.

Све у свему, реформа је вероватно најбоље описана у једној реченици: радиће се дуже, уплаћивати више, а добијати мање. Ресорни министар Лејн Данкан Смит упркос томе тврди да је нови систем бољи јер је „једноставнији“, наспрот претходном који је био „хаотичан“.

У серији лоших вести са пензијског фронта, Британцима је, као мелем на рану, сервирана и једна добра, јер је реформом предвиђено да се за државну пензију први пут квалификују и мајке које су због неге деце прекинуле каријеру и због тога нису испуњавале услов од минимум 30 година радног стажа.

Тим мајкама ће уствари бити враћено оно што им је досад било узимано: око 40 фунти (50 евра) недељно. Од 2015. оне ће имати право на пуну основну пензију коју обезбеђује држава: 140 фунти (175 евра) недељно, што значи да се њихова примања повећавају за у просеку 2.000 фунти (2.500 евра) годишње.

Али, да ли ће ово покварити неки „ђаво у детаљима“, видеће се тек кад влада објави пуни текст реформског документа, што се очекује следећих недеља.

М. Бекин

ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР КРУШЕВАЦ

Милош не зна за досаду

У Геронтолошком центру Крушевац, испод Багдале, борави и Милош Милић, официр ЈНА у пензији. Иако троши 74. годину живота, Ми-

поврћа и потребне намирнице да би припремили неко јело за своју душу, али и за унуке и праунуку Ђину који их често посећују.

вљивао је у бројним листовима и часописима. Та га пасија још није напустила. Често се лати оловке и папира да му идеје и мисли срочене у машти не би

ронтолошког центра „Срем“ из Руме – друго место прошле и прво место ове године.

Милош има још љубави. Као дечак на селу волео је да гаји

Милош има различите таленте

лош не зна шта је то досада. Са супругом Станком често оде до пијаци да купи нешто воћа и

Док је радио, Милош се активно бавио писањем поезије и прозе, а своје радове обја-

Кајсије ће оволике да порасту – Милош, Станка и праунука Ђина

побегле, а да су му дела вредна доказ су и награде са конкурса за литерарно стваралаштво Ге-

воћке и да се слади њиховим плодовима. Он се и данас држи стихова чика Јове Змаја „где год

ТРИНАЕСТИ ЂУРЂЕВДАНСКИ СУСРЕТИ НА СТАРОЈ ПЛАНИНИ

Оживљена традиција сточарења

Планински врхови и речни извори одвајкада су сматрани светим местима, стаништима божанских и митских бића. У Буцаку, подно Миџора, Ђурђевдан почиње бербом цвећа и биља, ритуалним плетењем венаца на реци и низом других радњи везаних за различите прехришћанске култове биља и животиња. Овако очуван обичај данас се изводи у селу Вртовцу, у ђелији Капелици посвећеној светом Ђорђу.

Тако је и овог пролећа, прве суботе по Ђурђевдану, у Балта Берилловцу, на ливадама поред Трговишког Тимока, по тринаести пут оживљена традиција сточарења. На почетку је, као и претходних година, најстарији чобанин у име осталих положио заклетву да ће увек и у свако време чувати стада на Старој планини, а затим су уследиле спортске и чобанске игре, уобличене у културно-уметнички

програм „Дух Старе планине у речи и музици“. Учествовали су извођачи етно музике, изворне вокалне групе и велики број народних певача аматера.

Истовремено је одржано и такмичење мештана подмиџорских села са гостима из Књажевца, Зајечара и Пирота у спремању старих јела – „за тор и двор“. На трпезама се нашао велики број старих јела: пасуљ

са мајчином душицом, васуљница, посна сува пуњена паприка, морузница, пита зељаница, баница од сукане коре, а биран је и најкуснији сир, надалеко познат специјалитет белмуж.

У културно-уметничком програму прво место заузела је Техничка школа из Жагубице, друго Удружење пензионера из Књажевца, а на треће место

се пласирало КУД „Слога“ из Вражогрнца, чијим члановима је припало признање за најбољу јагњећу чорбу. Најукуснији белмуж направио је Александар Ђирић из Вртовца, а најбољи сир је из Етно удружење Сокобања. За лековито биље и најбољи производ од шумских плодова награђен је Небојша Милојевић из Сокобање.

Удружење пензионера из Књажевца, које је освојило друго место у извођењу програма и припремању старинских јела и етно изложбе, добило је и специјалну захвалницу за сталност у учешћу.

Био је ово још један од покушаја да се сачувају стари обичаји и богата традиција књажевачког краја. Овакве манифестације, кажу мештани и гости, отварају могућност за придицање остарелих села и на леп начин представљају завичај и Србију.

Д. Ђорђевић

нађеш згодно место, ту дрво посади", па је у задњем делу дворишта Геронтолошког центра засадио четири стабла јабука „петровки“ које увелико рађају већ годинама.

– За овакво примитивно гајење воћа одлучио сам се јер су воћке отпорне, не захтевају обавезно орезивање нити третирање хемијским средствима, па се тиме могу бавити и особе слабе физичке кондиције и лошијег здравља – каже нас саговорник.

Поред стаза за шетњу и клупа за одмор Милош је засадио десетак жбунова рибизли које су веома декоративне, али је њих нажалост најезда биљних ваши скоро уништила. Засадио је и двадесетак баштенских бресака и две калемљене кајсије.

Већ је никло и неколико врста трешања од јесенас укопаних коштица.

Све ово Милош је учинио за добротит свих који у Геронтолошком центру живе или ће живети. Очекује да му се и други корисници придруже, да уживају и да се радују док прате како се воћке развијају.

М. Челар

НОВИ САД

Први сусрет друштава националних заједница

У просторијама Културно-уметничког центра „Петефи Шандор“, у Новом Саду, недавно је организован сусрет културно-уметничких друштава једанаест националних заједница Војводине под називом „Амицис“.

Теодора Мартон Балинд, председница центра „Петефи Шандор“, истакла је да је ово први сусрет културних центара националних мањина са територије Новог Сада који активно раде, и да се нада да ће постати традиционалан.

Манифестацији су присуствовали Виктор Недопас, амбасадор Републике Украјине у Србији, Золтан Варга Хасонич, заменик амбасадора Републике Мађарске у Србији, Милорад Ђурић, покрајински секретар за културу и информисање, и Игор Павличич, градоначелник Новог Сада.

– Војводина и Нови Сад пред-

стављају Европу у малом јер на овом простору живи 26 националних заједница, док је чак шест језика у службеној употреби. Савршен склоп различитих култура и традиција је највеће богатство нашег града – нагласио је Милорад Ђурић.

У занимљивом програму наступили су фолклорни и инструментални ансамбли, хорови и рецитатори културно-уметничких друштава, а у центру „Петефи Шандор“ овим поводом је отворена и изложба ручних радова и поставка слика. **Д. Корач**

У ВЕЛИКОМ ЦРНИЋУ ОТВОРЕН КЛУБ ПЕНЗИОНЕРА

За лепу старост и добро дружење

У насељу Велико Црниће (општина Мало Црниће), недавно је отворен први клуб пензионера у оквиру Општинске организације пензионера.

Отварању клуба присуствовали су чланови Месне организације пензионера Велико Црниће и бројни гости и званице.

– Месна организација пензионера Велико Црниће има 72

члана. Драго ми је што смо успели да остваримо идеју отварања овог клуба у релативно кратком року. Захвалност, првенствено када је у питању добијање потребне просторије, дугујемо Савету МЗ Велико Црниће, али и Општинској организацији пензионера која нам је обећала помоћ при опремању. Планирамо да организујемо

разна дружења у клубу, затим излете и екскурзије, организовани пријем пензија, долазак лекара једном недељно ради мерења притиска и сличних услуга, и многе друге акције које ће олакшати живот најстаријима у овом насељу – истакла је Светлана Јовић, председница Месног одбора пензионера Велико Црниће.

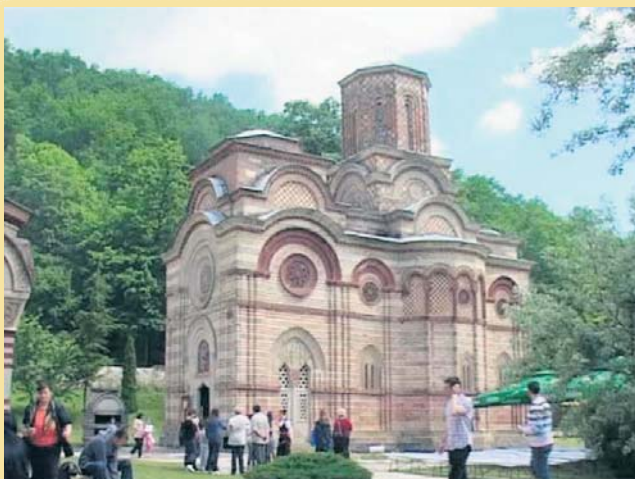
Присутне је поздравила и Драгица Митровић, председница Општинске организације пензионера Мало Црниће.

– Ово је први клуб пензионера у нашој општини и част ми је и задовољство што се данас овде налазим. Трудимо се да и у другим насељима отворимо овакве просторе, да би пензионери могли да се организују и друже како желе. Многи мисле и говоре да је старост тешка али, верујте ми, може да буде веома лепа уз мало труда и жеље. Пример за то су пензионери из Велико Црнића, који су добро организовани и имају веома добар програм рада. Општинска организација ће им помоћи колико буде могла – рекла је Драгица Митровић.

Клуб пензионера Велико Црниће отворили су, свечаним пресецањем траке, најстарији чланови ове организације, Љубина Миловановић и Миодраг Момчиловић.

З. Стојановић

КАЛЕНИЋ

Фестивал хорова Шумадијске епархије

У порти манастира Каленић код Рековца одржан је фестивал хорова Епархије шумадијске. Чланови девет хорова извели су неке од најлепших духовних и традиционалних песама. Традиционалне игре из Шумадије представило је Културно-уметничко друштво „Зора“ из левачког села Жупањевац, које је било победник овогодишњих Шумадијских зимских игара.

Извођачи су свима који су тога дана посетили манастир Каленић пружили несвакидашњи и веома занимљив концерт. Пре почетка фестивала хорова, епископ шумадијски Јован служио је свету архијерејску литургију.

М. С.

ЖИТОРАЂА

Посета Врњачкој Бањи

Пензионери Житорађе планирају да и ове године организују више излета и посете бројна места у Србији. На тај начин наставља се акција упознавања домовине.

Први у низу овогодишњих излета одвео је Житорађане до једног од наших најлепших места за одмор – до Врњачке Бање.

– На једнодневни излет до Врњачке Бање путовало је више од 70 наших чланова. Осим саме Бање, имали смо прилику да се упознамо и са културним и историјским знаменитостима тог краја – рекли су нам у овдашњој општинској организацији пензионера.

До краја године пензионере из Житорађе чека још 16 излета.

Ж. Д.

ПУТИНЦИ

Компјутер на дар

Удружење пензионера и жена Путинаца – „Пуж“ једино је у општини Рума добило од Покрајинског секретаријата за рад, запошљавање и равноправност полова компјутер на дар. У Скупштини Новог Сада, 19. маја, поклон им је уручио покрајински секретар Мирослав Васин.

Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова расписао је јавни позив за доделу компјутера на који су могла да се јаве сеоска удружења жена са територије АП Војводине. Циљ тог позива је био да се технички унапреди и осавремени опремљеност ових сеоских органи-

зација. Пројекат за Путинце написала је чланица Удружења Јелена Бјелош, сазнајемо у „Пужу“.

Укупно је подељено 38 компјутера, а присутнима се, поред Васина, обратио и Душко Јовановић, директор Канцеларије за инклузију Рома.

Испред Удружења „Пуж“ свечаности у Скупштини Новог Сада присуствовале су Јелена Бјелош, Катица Трифић, Ивана Радуловић и Ивана Пејаковић.

Ј. Б.

ВОЖДОВАЦ

Ми имамо нас

Актив жена београдске општине Вождовац активно учествује у пројекту „Ми имамо нас“, а један од значајних сегмената рада су културно-забавне активности.

У оквиру тих активности Вождовчанке су добиле и позив да присуствују концерту Драгстора озбиљне музике, који је 22. маја одржан у сали Скупштине града Београда.

На програму су била дела Золтана Кодаја, Роберта Шумана и Клода Дебисија, а млади извођачи Владимир Павловић, виолончело, и Ивана Карајков, клавир, оставили су посетиоце без даха и потврдили свој велики таленат и надахнуће.

Актив жена Вождовца захвалан је на овом позиву јер је то било дивно вече у коме су уживале. Вождовчанке се надају да ће убудуће овај вид рада Актива жена кроз организовано праћење културно-забавног живота у Београду бити све доступнији пензионерима које ова врста музике занима.

В. М.

СВРЉИГ

Јубилеј Радија „Бубамара“

Радио „Бубамара“ Сврљиг, први приватни радио у југоисточној Србији, 13. маја ове године обележио је две деценије постојања. Данас, након 20 година рада, ова медијска кућа је савремена и модерна радио станица која емитује програм 24 часа.

– Пратећи потребе наших слушалаца емитујемо информативне, политичке, образовне, дејче, културне, спортске и музичке емисије. На конкурс РРА добили смо фреквенцију УКТ ФМ 96,5 MHz. Тренутно нашим предајником покривамо око 75 одсто територије општине Сврљиг, а програм Радија „Бубамара“ преко интернета слуша се у целом свету – каже за наш лист Јовица – Јоца Миладиновић, директор „Бубамаре“.

На скромној свечаности у присуству радника и сарадника послужена је и рођенданска торта. **С. Ђ.**

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Забаве, рођендани, излети...

Чланови Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке сваке друге среде у свом клубу за одмор и рекреацију организују вечерње забаве на којима се, уз музику и пиће, лепо друже. Такође, Актив жена при Општинској организацији пензионера, са председницом Живком – Мицом Ђурђевић, једном месечно организује и прославе рођендана за старије Паланчане.

Иначе, поред редовних активности око набавке огрева и пакета са намирницама, руководство пензионерске организације у граду на Јасеници труди се да за чланство организује једнодневне излете и екскурзије. Уз, то редовно се обилазе болесни, непокретни и социјално најугроженији пензионери, којима се уручује и скромна помоћ. **Сл. К.**

КИКИНДА

Побратимско дружење

Удружења пензионера општина Вршац и Кикинда побратимила су се пре петнаестак година. Тако су Вршчани одали признање својим исписницима Кикинђанима, чије је Културно-уметничко друштво „Сунчана јесен“ умногоме допринело оснивању КУД „Пензионер“ у Вршцу.

Ова сарадња је настављена и међусобним посетама, те је 17. маја група од 49 пензионера из вршачке општине гостовала у Кикинди. Домаћини су водили госте у разгледање „Суваче“ (млина који су некада покретали коњи), у атеље Интернационалног симпозијума скулптура од теракоте „Тера“, затим у манастир Света тројица, а видели су и реплику мамутице „Кика“ изложену у дворишту Народног музеја.

После заједничког ручка у кикиндском Дому пензионера, чланови културно-уметничких друштава гостију и домаћина уприличили су забаван програм. **С. С.**

УБ

Годишњица активна жена

Уб је варошица у близини Ваљева у којој до пре годину дана најстарије житељке нису имале своју организацију.

Недавно су убске пензионерке прославиле годишњицу оснивања актива и поводом тога организована је мала свечаност. Слављенице су, у народним ношњама, подсетиле присутне како се некада дружило на сеоским прелима, уз вретена и преслице и старе народне песме и шале. После тога је организована игранка на којој су се Убљанке уз песму и игру веселиле до зоре. **З. Ч.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Поздрав из Кракова

Недавно сам овде у Кракову, где живим скоро две деценије, први пут добио и прочитао ваше новине „Глас осигураника“. Нисам ни знао да такав часопис излази, и још га пензионери добијају бесплатно на кућну адресу. Стварно је то потез за сваку похвалу. Не знам колико лист већ излази, али ја сам стварно био одушевљен кад сам га добио и надам се да ћу и убудуће моћи да долазим до њега и да га читам пошто има много занимљивих тема и вреди га читати. У Пољској има доста наших пензионера и знам да би сви они волели да добијају и читају ваш лист, радо би и платили за то, само не знам да ли је то изводљиво и како би се то могло организовати. Ако постоји било каква могућност да овде на неки начин примам лист, ја бих био врло захвалан за то. Спреман сам и на то да, ако то икако може да се организује, мени шаљете више примерака „Гласа осигураника“, а да ја после прослеђујем на адресе српских пензионера овде у Пољској,

јер знам да би сви волели да читају овакве новине из своје земље.

Пошто сам се и сам бавио новинарством, могу повремено и да напишем нешто одавде из Пољске за ваше новине, да упоредим њихов и наш пензијски систем, на пример. Овде се водила кампања да се смање потребне године живота за одлазак у пензију, али није успела, тако да мушкарци морају да раде до 67, а жене до 65 година.

Иначе, живот у Пољској није баш лак, има доста незапослених, скупоћа је такође прилична, пензије мирују, плате нису баш велике... Ипак је земља успела да одбрани своју валуту, злот, и још се доста добро држи.

Ето, за прво писмо толико, надам се да су ове моје информације занимљиве за ваше читаоце. Мени је лист, да поновим, изузетно интересантан и надам се да ћу моћи редовније да га читам.

Поздрав из Пољске,
Драгиша Петровић, Краков

Некад и сад

Сарадња са страним носиоцима осигурања

Група стручњака социјалног осигурања из Италије, Мађарске и Немачке основала је 1935. године посебну међународну организацију „Међународни конгрес стручњака социјалног осигурања“. Та организација одржала је свој први састанак 16. маја 1935. у згради мађарског Средишњег завода за социјално осигурање у Будимпешти. Наредне, 1936. године одржан је други састанак ове организације од 4. до 8. септембра у Дрездену, коме су присуствовали стручњаци социјалног осигурања из Немачке, Италије, Аустрије, Нидерландске, Румуњске, а на коме су била расправљана следећа питања:

тање: међудржавни односи социјалног осигурања, популарност социјалног осигурања, здравствена служба у социјалном осигурању, и администрација социјалног осигурања. Трећи састанак одржан је од 18. до 22. маја 1938. у Бечу, коме су присуствовали представници стручњака социјалног осигурања Немачке, Луксембурга, Пољске, Нидерландске, Румуњске, Мађарске, Италије и Швајцарске, а на коме се расправљало о систему лекарске службе и о правима лекара у социјалном осигурању, надаље о старану за здраве као једноме од задатака социјалног осигурања и коначно о улагању имовине носиоца социјалног осигурања. Наши стручњаци социјалног осигурања нису још узели учешћа у раду ових конгреса.

(Петнаест година средишњег уреда за осигурање радника, Загреб, 1938)

Дани разговора са другим државама

Основна делатност Завода за социјално осигурање је обављање стручних послова и послова државне управе у области социјалног осигурања. Она се остварује кроз обављање стручних послова и послова државне управе који се односе на примену међународних уговора о социјалном осигурању; обављање стручних послова и послова државне управе који се односе на израду административних уговора за примену међународних уговора о социјалном осигурању, као и на друге послове. Завод за социјално осигурање, као орган за везу Републике Србије, одржава разговоре са органима за везу других држава ради разматрања и решавања питања и проблема приликом спровођења споразума о социјалном осигурању. Тако су, 21. и 22. фебруара ове године, одржани разговори органа за везу Србије и Словеније у области здравственог осигурања, а средином марта разговори стручњака из Србије и Бугарске у области здравственог осигурања, пензијског и инвалидског осигурања и осигурања за случај незапослености.

Од 19. до 23. марта трајали су Интернационални дани разговора између Србије и Немачке, а почетком априла одржани су и разговори органа за везу Србије и Турске у области здравственог осигурања, пензијског и инвалидског осигурања и осигурања за случај незапослености. Семинар о уредбама Европског парламента и Савета Европске уније у области социјалног осигурања (здравствено осигурање) био је 11. и 12. априла. Од 24. до 26. априла обављени су разговори домаћих стручњака и тима из Немачке у области ПИО, а у исто време и Интернационални дани разговора између наше државе и Аустрије.

Ј. О.

Приоритет у осигурању – радни однос

? Стеван Мирковић, Београд: Привременим решењем од 7. 7. 2011. године утврђено ми је право на инвалидску пензију почев од 1. 4. 2011. Пензијски стаж по овом решењу ми је 36 година и 9 месеци, док је мој стварни стаж 39 година и 10 месеци јер сам непрекидно био у радном односу. Прегледом листе зарада и личних коефицијената приметно сам да ми недостају три године радног стажа од 2006. до 2008. године. У том периоду сам радио у две друштвене фирме, а разлог непризнавања тог стажа је што нису уплаћени доприноси за те године. Напомињем такође да сам у периоду од 1998. до 2011. године обављао и самосталну делатност, и то до 1998. до 2008. године из сталног радног односа, а од 2009. године па до одласка у пензију радио сам искључиво као самостални привредни предузетник. За све време обављања самосталне делатности редовно сам уплаћивао своје обавезе према Фонду ПИО. Зато сам и очекивао да ће ми у обрачун висине пензије ући и већ поменуте спорне године од 2006. до 2008. године са износима зарада и основицама за које сам платио доприносе. Молим да ми саветом помогнете како да коначно решим мој проблем.

Одговор: Код признавања стажа осигурања уопште, а нарочито код признавања права из пензијског и инвалидског осигурања, постоје приоритети у осигурању. Приоритет у осигурању је запосленост, тј. радни однос, а после ове врсте осигурања по приоритету долази осигурање по основу самосталне делатности, па на крају пољопривредно осигурање. У којој врсти осигурања се налази неки осигураник одређује пријава на осигурање, а не да ли је за то осигурање плаћен допринос или не. Како сте Ви у спорним годинама били осигураник запослени, то што сте у исто време били и осигураник самосталних делатности је без

утицаја јер осигурање по основу самосталне делатности је само допунско осигурање све док сте били осигураник запослени. Оног момента када сте престали да будете запослени постали сте осигураник самосталних делатности. Из ових разлога није било могуће за спорне године узети основице осигурања на које сте плаћали доприносе јер није плаћен допринос на зараде из истог периода, а по приоритету осигурања Ви сте тада били осигураник запослени. Тек када буду плаћени доприноси на зараде, биће признат стаж, као и збир зарада и основица на које сте плаћали доприносе, а које ће бити саставни део Вашег пензијског основа.

Одређивање најнижег износа пензије

? П. Чанак, Београд: Навршио сам 65 година живота крајем јануара 2012. године. У Србији сам остварио 15 година и седам месеци стажа, а у Хрватској имам око 19 година пензијског стажа. Да ли имам право у Србији на самосталну најнижу пензију, без везивања за хрватски део, јер та најнижа пензија износи преко 12.000 динара, а ја сам по привременом решењу добио пензију од 6.927 динара? Да ли ми је старосна пензија у Србији правилно обрачуната?

Одговор: У Србији право на најнижи износ пензије могу стећи и корисници иностране пензије који део пензије примају у Србији, под условом да имају и пребивалиште у Србији. Други, важнији услов за одређивање најнижег износа пензије је да збир Ваше пензије из Хрватске

са делом пензије из Србије не прелази износ најнижег износа пензије. Претпоставка је да Ви не испуњавате овај други услов из чл. 77 Закона о ПИО, тј. да збир Ваших пензија из Хрватске и Србије прелази износ најниже пензије који тренутно износи 12.645,26 динара.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

Стаж осигурања и пољопривредна пензија

? Смиља Бранковић, Полојце: Бавим се искључиво пољопривредом. Колико би ми требало година старости да бих добила пољопривредну пензију и колико треба да имам уплаћеног пензијског стажа? Рођена сам 1954. године.

Одговор: За осигуранике пољопривреднике важе исти услови за одлазак у старосну пензију као и за остале осигуранике. За осигураника жену ти услови су за сада 60 година живота и минимум 15 година стажа осигурања. Из Вашег писма се не види да ли сте уопште пријављени на пољопривредно осигурање и од када, као и да ли сте до сада плаћали доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Свакако треба напоменути да допринос

за ПИО треба да буде уплаћен за све време од када сте пријављени на пољопривредно осигурање, о чему евиденцију води Пореска управа на територији општине где имате пребивалиште. Уколико доприноси нису плаћени у целости, а испуњава-те услов за старосну пензију по годинама живота и уплаћеним доприносима за минимум стажа, дуг на име неуплаћених доприноса наплатиће се кроз обуставу 1/3 пензије.

Војна књижица и утврђивање стажа осигурања

? Милорад Пантић, Нови Београд: Да ли служење војног рока има утицаја на висину пензије, тј. да ли има неког утицаја на пензионисање? Уколико војни рок неће променити висину пензије и без утицаја је, било на повећање или смањење пензије, било да је одслужен војни рок или не, моје питање је која је сврха тражења војне књижице уз документацију приликом подношења захтева за пензију?

Одговор: Време служења војног рока нема директног утицаја на висину пензије, као ни чињеница да неко није служио војску. Разлог због кога се уз захтев за пензију тражи и копија војне књижице јесте чињеница да када је неко одлазио на служење војног рока из радног односа, послодавац често није тог радника одјављивао са осигурања или су одјаве, па и пријаве, ако су поднете, биле са погрешним датумом. Иначе, време служења војног рока се не признаје у стаж осигурања по Закону о ПИО. Када је у пракси уочена ова неправилност коју су фирме превиделе, од тада се редовно уз захтев за пензију тражи

и копија војне књижице да би се искључила могућност погрешно признатог стажа осигурања. У одређеним ситуацијама ова чињеница може утицати и на признавање, односно непризнавање права на пензију. На пример, ако је осигураник мушкарац поднео захтев за старосну пензију, а има 40 година стажа осигурања и мање од 65 година, ако би се испоставило да је у тих 40 година обрачунато време служења војног рока у целини или делимично, морали бисмо да оспоримо право на пензију. У сваком случају овакав превид послодавца доводи до корекције утврђеног стажа осигурања.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	УРЕЂАЈ, АПАРАТ	БОРИЛИШТЕ	ЦУРА, ДЕВОЈКА	ПРЕТПЛАЊИ- ВАЊЕ	ОСОБА КОЈА РАНО УСТАЈЕ	ИМЕ ПИСЦА ПУСЛОЈИЋА	ИМЕ РАНИЈЕ ШПАНСКЕ ГЛУМИЦЕ МОНТИЈЕЛ
РАНИЈИ ТЕНИСЕР, ПИТ							
ПРОРАЂИВАЊЕ							
САРАЧ, КАИШАР							
СТРУЧЊАЦИ ГРАЂЕ ТЕЛА							
ОЗНАКА ВАЉЕВА			ПРИМЕР (СКР.)			ОЗНАКА ТОНЕ	
			РЕКА У МЈАНМАРУ			ПАМУЧНО ПЛАТНО	
ОЗНАКА АМПЕРА		МЕСТО У СЛАВОНИЈИ					
		ИЗУМРЛЕ ЖИВОТИЊЕ					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЛУКА У ИТАЛИЈИ						ПАСТА ЗА ОБУЋУ
	АЛИГАТОРИ						
СКРАЂИВАТИ							
СУПАРНИК						ОЗНАКА ЗА МЕГА	
						МЕСТО У БОСНИ	
РЕКА У РУСИЈИ				ИМЕ ГЛУМИЦЕ ГАРДНЕР			
				ПОСЕДНИК			
ПРОПИС (ЛАТ.)							
ДУЖИНА КРИВЕ ЗАТВОРЕНЕ ЛИНИЈЕ					СИЛИЦИЈУМ		
					РЕКА У ИТАЛИЈИ		
ДРВНА ИНДУСТРИЈА (СКР.)			ЕГИПАТСКИ БОГ СУНЦА				
			СТАНОВНИЦИ АСИРИЈЕ				
КОСА ШТАМПАРСКА СЛОВА							СРЕДСТВО ПЛАЊАЊА (МН.)
ГРАД У ПОРТУГАЛИЈИ							
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		БОЦА ОД 1/2 ЛИТРА				ОЗНАКА ОБИМА	
		ЛАКО ЛОМЉИВ				ГЕРМАНСКО КОПЉЕ	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СИМБОЛ КРИПТОНА			ВОЈНИЧКИ ПРОКОП			
	4. ИЗО. СЛОВО			ИНДУСТРИЈА ТЕПИХА			
СТАНОВНИЦИ ГРЧКЕ					СКАНДИЈУМ		
					ИНТЕНЗИТЕТ		
БРАНИТИ, ЗАШТИТИ- ВАТИ							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: истрати, стрепен, трафика, руке, ср, ојарити, шо, ари, ем, тила, несит, м, оро, ита, с, дирер, травари, авињон, сточар, рада, п, е, астер, бп, тора, рукопис, нло, она, остатак

Милеико Јосановић

Посејане мисли

Она зна шта хоће, а он не зна шта она зна.

Неком је живот у великом делу мука, а неко је задовољан и малим делом.

Многи људи прецењују своје могућности, многи их потцењују, тако да нико није реалан.

Сањам да посетим Америку. А онда се пробудим и сањам отворених очију да примам плату на време.

Политички је коректан. Краде само у свом крају.

Гледао би он своја посла, да има посао.

Могу да ми пљуну под прозор. Толерантан сам човек.

Рад је можда створио човека, али не у Србији.

Људи ме читају, жене ме воле. Само да не буде обрнуто.

Невен Шијаков

Мисаоне направе

Данас ни рибарима не треба веровати на реч.

Нама је добро познат и правац кретања насумице.

Пропадамо и даље, али ћемо то бреме изнети до краја.

Научна сазнања су давно напуштени народни обичаји.

Изврнуте чињенице приказују истину према нашим потребама.

Само званичне гласине могу алапачама да запуше уста.

Смак света је пролазна појава за бесмртнике.

Пали смо на ниске гране, и то се већ укоренило.

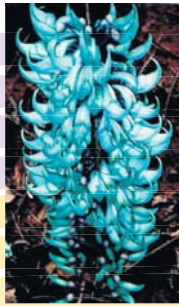
Вукосава Денчић

Илијат Гагало

Да ли сте знали ...

– да је орхидеја „флор де јаде“ један од најређих и најфасцинантнијих цветова на свету јер је флуоресцентне плаво-зелене боје и светли у мраку?

– да су орхидеје друга по величини породица међу цветницама – ботаничари признају око 1.000 родова с 25.000 до 30.000 врста – али да и поред тога спадају у најскупље цветове? Највиша цена постигнута за једну орхидеју је 202.000 америчких долара.

– да прве записе о гајењу биљака у кући или у саксијама налазимо пре готово 5.000 година код Кинеза, а нешто касније код Египћана који су веровали да се из латица лотоса уздигао Ра, бог Сунца, стварајући свет?

– да је Холандија највећи извозник цвећа у свету? Она цвећем са својих плантажа обезбеђује чак 80 одсто светског промета,

а чувена Холандска берза цвећа у Алсмеру годишње убе-ре промет који премашује четири милијарде евра.

– да је најскупљи бидермајер направљен у Вијетнаму, 2008. године? Реч је о цветном аранжману украшеном са стотину комада драгог камења, од којих су најбројнији били рубини и дијаманти за-качени за цветне стабљике. Бидермајер је тежио 1,7 кг, а коштао 125.000 америчких долара.

– да се највећа светска изложба цвећа одржава, наравно, у Холандији, у месту Венло? Ова јединствена изложба се организује једном у десет година и привлачи бројне туристе из целог света.

– да се највећа viseћа жардињера на свету налази у Лондону? Постављена на 7,6 м висине, величине 6x3 м, ова цветна жардињера позната је и као „Viseћи вртови Падингтона“, а састоји се од преко 100 различитих врста биљака, укључујући орхидеје, руже, бршљан, беле раде, али и папрат, четинаре и маховину.

Одскочна даска

Ми јесмо разумни али као паметнији увек попуштамо.

Када сам сазнао да је живот вечно саплитање, подметних му и ја ногу.

Батина има два краја. Онај други је за нас био фаталан.

Тек када су ме ставили између четири зида схватио сам да моји афоризми имају књижевну вредност.

Лако је топузу када је у рукама буздована.

Оно што не попише вране, докусури одлив мозгова и остадоше празне главе.

Абдицирао је ум. Ваљда није могао да поднесе владавину глупости.

Што ти је идеологија! Гладан ситом безгранично верује.

Нису то грешке из прошлости, ове су тазе и квалитетније.

Чистоћа образа огледа се у празним џеповима.

Ми укапирамо тек када нас куцну у чело.

За френетичан аплауз потребне су увежбане руке.

Не треба тражити излаз. Нагрнуће сви кроз њега.

Из уста му је полетела реч. За њом је полетела глава.

Претурам по даскама. Тражим одскочну.

Постао сам бескичмењак. Чик да видим како ћете ме сломити.

Радивоје Јевтић Јенки

(X)уморне мисли о летовању

Време је да мислимо на летовање. А да ли ћемо ићи, то је друга тема.

Многи за летовање потроше више него за осталих једанаест месеци. Летовање се види, а кућевни трошкови су породична тајна.

За летовање нема пара само ко уско схвата ту реч. У ширем значењу, летовање је живот током лета, без обзира да ли сте у чувеном летовалишту или у свом дворишту.

Ишао бих на летовање и зимовање да немам наопаке жеље. Лети бих зимовао, а зими летовао!

Пошто Сунце ове године има појачано зрачење, одмараћу се у дебелој хладовини свога дуда.

Завидне комшије ме оговарају зато што сам највреднији. Док они лети шврљају по свету, ја спремим зимницу.

Ако не можете да уштедите за ово летовање, штедите за идућу или трећу годину. Што дужа припрема, мање пропуста.

Не идем на летовање јер не могу да се одвојим од завичаја. Не могу без свађе са комшијама ни три дана.

Витомир Теофиловић